നിരാകരണ പത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്താടെ കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാര കക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയർ, ഗോസിഖുർഡ് പ്രോജക്ട് അമ്പാഡി, ഭണ്ഡാര, മഹാരാഷ്ട്ര വിദർഭ ഇറിഗേഷൻ ഡെവലപ്മെൻ്റ് കോർപ്പറേഷൻ

v.

മഹേഷും മറ്റുള്ളവരും

(2021-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പറുകൾ 6673-6674)

2021 നവംബർ **10**

[ജസ്റ്റിസ് എ. എം. ഖാൻവിൽക്കർ, ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജീവ് ഖന്ന]

2013-ലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനഃസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ സുതാര്യതയ്ക്കുമുള്ള നിയമം*:*

25-ഉം *24(1)(എ)*-യും വകുപ്പുകൾ – *24(1)(എ)* വകുപ്പിന്റെ വ്യാഖ്യാനം- അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട കാലയളവ് നിർണ്ണയിക്കുന്നത് – വിധി*: 1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *11*എ വകുപ്പും *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *25*-ാം വകുപ്പും രണ്ട് വ്യത്യസ്ത സമയപരിധികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു – *1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *11*എ വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കാനുള്ള രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് *24(1)(എ)* വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാക്കിയാൽ, അത് പ്രായോഗികമായ അസംബന്ധങ്ങൾക്കും അപാകതകൾക്കും ഇടയാക്കും- റദ്ദാക്കപ്പെട്ട *1894*-ലെ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്ക് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള സമയം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിലെ നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് ഇത് വിരുദ്ധമായിരിക്കും – അതിനാൽ, പാർലമെന്റിന്റെ അടിസ്ഥാനപരമായ ഉദ്ദേശ്യം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നതിനായി, *24(1)(എ)* വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് പാസാക്കുന്നതിനോ

പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള സമയപരിധി *2013*-ലെ നിയമം നിലവിൽ വന്ന തീയതിയായ *01.01.2014* മുതൽ ആരംഭിക്കുന്ന *25*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമായിരിക്കും – *24(1)(എ)* വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡുകൾ *01.01.2014* മുതൽ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ സാധുവായിരിക്കും, എന്നാൽ *1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *11*എ വകുപ്പ് പ്രകാരം *31.12.2013*-നോ അതിനുമുമ്പോ അസാധുവായ ഒരു പ്രഖ്യാപനം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കപ്പെടുകയില്ല എന്ന നിബന്ധനയോടെ – അങ്ങനെ, നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്ന ഒരു നീതിയുക്തവും ന്യായവും യോജിപ്പുള്ളതുമായ വ്യാഖ്യാനം സ്വീകരിക്കാൻ തീരുമാനിക്കുന്നു – *24*-ാം വകുപ്പിന്റെയും, *26* മുതൽ *30* വരെയുള്ള വകുപ്പുകളുടെയും ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്നതിന് യുക്തിസഹമായ സമീപനം ആവശ്യമാണ് – വസ്തുതകൾ പ്രകാരം, *1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *6*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള പ്രഖ്യാപനം *08.08.12*-ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു – *01.01.14*-ന് *2013*-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു, *1894*-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു – *30.10.14*-ന് *24(1)(എ)* വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി അവകാശപ്പെട്ടു – അവാർഡിനെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഭൂവുടമകൾ റിട്ട് ഹർജികൾ നൽകി- *11*എ വകുപ്പ് പ്രകാരം പ്രഖ്യാപന തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ *(08.08.14*-ന് മുമ്പ്*)* അവാർഡ് പാസാക്കേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടി അസാധുവായെന്നും, *30.10.14*-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി അവകാശപ്പെടുന്ന അവാർഡ് പഴയ തീയതി വെച്ചതാണെന്നും വിധിച്ച് ഹൈക്കോടതി അവാർഡ് റദ്ദാക്കി – *30.08.2014*-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ചതായി അവകാശപ്പെടുന്ന അവാർഡ്, ഏതായാലും നീട്ടിയ തീയതിയായ *20.03.2015*-നോ അതിനുമുമ്പോ ശരിയായി പുറപ്പെടുവിച്ചതാണ് – *2014* മാർച്ച് *19*-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം ഹൈക്കോടതി സ്റ്റേ ചെയ്ത *2014* മെയ് *26* മുതൽ *2014* ഓഗസ്റ്റ് *13*-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതുവരെയുള്ള *79* ദിവസത്തെ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം – അതിനാൽ,

അവാർഡ് നിയമപരവും സാധുവായതുമാണ്, ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കുന്നു-*1894*-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം

25, 24(1)(എ), 30 എന്നീ വകുപ്പുകൾ– *24(1)(എ)* വകുപ്പ് പ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് – വിശദീകരിച്ചു.

24(1)(എ), 25 എന്നീ വകുപ്പുകൾ – *24(1)(എ)* വകുപ്പിലെ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്കുകൾ – അർത്ഥം – വിധി: *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *25*-ാം വകുപ്പിൽ വ്യക്തമാക്കിയ സമയപരിധിയും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതായി കണക്കാക്കണം – *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *25*-ാം വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന 'എല്ലാം' എന്ന വാക്കിനും "ബന്ധപ്പെട്ട" എന്ന പ്രയോഗത്തിനും നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി വിശാലമായ അർത്ഥം നൽകണം – വാക്കുകളും ശൈലികളും.

24(1) വകുപ്പ് – വ്യാഖ്യാനം – ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി കേസിലെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധി പ്രകാരം *2013*-ലെ നിയമം മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെയാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്, കൂടാതെ *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *114*-ാം വകുപ്പ്, *24*-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് ചില ഇളവുകളോടെ റദ്ദാക്കൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നു – അങ്ങനെ, *1894*-ലെ നിയമപ്രകാരം അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതുവരെ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ നിലനിർത്തുന്നു – അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, *2013*-ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാകും; അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ, *1894*-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കിയിട്ടില്ല എന്നതുപോലെ ആ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം നടപടികൾ തുടരും.

24(2) വകുപ്പ്- വ്യാഖ്യാനം – ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെൻ്റ് അതോറിറ്റി കേസിൽ നൽകിയ വിധിയിൽ, *1894*-ലെ നിയമപ്രകാരം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചെങ്കിലും *1894*-ലെ നിയമത്തിലെ *11*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് മാത്രമായി ബാധകമാകും എന്ന് പറയുന്നു – എന്നിരുന്നാലും, *1894*-ലെ നിയമപ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, *24(1)(*ബി*)* വകുപ്പ് കക്ഷികളുടെ നിക്ഷിപ്ത അവകാശങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നു – *2013*-ലെ നിയമം പുനരധിവാസത്തിനുള്ള വ്യവസ്ഥകളോടൊപ്പം ഉയർന്ന നഷ്ടപരിഹാരവും നൽകുന്നു, ഇത് എടുത്തുമാറ്റരുത് – കൂടാതെ, *24*-ാം വകുപ്പിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പൂർണ്ണ പ്രാബല്യം നൽകണം, കാരണം നിയമനിർമ്മാണം നടത്തേണ്ടത് കോടതിയുടെ ജോലിയല്ല. ഉചിതമായ കേസുകളിൽ നിയമങ്ങളിലെ അവ്യക്തത നീക്കം ചെയ്യാൻ കോടതികൾക്ക് കഴിയും, അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നുമുണ്ട്.

1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം*: 11* എ വകുപ്പ് – *11* എ വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് – റദ്ദാക്കിയ ശേഷവും ഇതിന്റെ പ്രയോഗം – വിധി*: 11* എ വകുപ്പ് പ്രകാരം, പ്രഖ്യാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ *11*-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു അവാർഡ് പാസാക്കണം- അങ്ങനെ ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ അസാധുവാകും – പ്രഖ്യാപനത്തിന് ശേഷം എടുക്കേണ്ട ഏതൊരു നടപടിയോ നടപടിക്രമങ്ങളോ ഒരു കോടതിയുടെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം സ്റ്റേ ചെയ്ത കാലയളവ് രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കണം.

ലിമിറ്റേഷൻ*:* ലിമിറ്റേഷൻ നിയമങ്ങൾ – പ്രകൃതം – വിധി*:* ഇത് സാധാരണയായി നടപടിക്രമപരമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, കാരണം ഇതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഒരു അവകാശം

സൃഷ്ടിക്കുക എന്നതല്ല, മറിച്ച് അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനോ ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള നിയമനടപടികൾ ആരംഭിക്കേണ്ട കാലയളവ് നിശ്ചയിക്കുക എന്നതാണ് – ലിമിറ്റേഷൻ നിയമങ്ങൾക്ക് മുൻകാല പ്രാബല്യമുണ്ട്, കാരണം അവ നിലവിൽ വന്നതിന് ശേഷം കൊണ്ടുവരുന്ന എല്ലാ നിയമനടപടികൾക്കും അവ ബാധകമാണ് – എന്നിരുന്നാലും, ലിമിറ്റേഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമങ്ങൾ പിൻകാലപ്രാബല്യം ഉള്ളതായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, കാരണം അവ നിലവിൽ വരുന്ന തീയതിയിൽ ഇതിനകം നിരോധിക്കപ്പെട്ട ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നില്ല, അതുപോലെ നിലവിലുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നുമില്ല – അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, വ്യക്തമായ വാക്കുകളിലൂടെയോ ആവശ്യമായ സൂചനയിലൂടെയോ, നിക്ഷിപ്ത അവകാശങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ഒരു വിപരീത ഉദ്ദേശ്യം ഉണ്ടെന്ന് കാലഹരണ കാലയളവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഷ വ്യക്തമായി പ്രകടമാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥയെ പിൻകാലപ്രാബല്യമുള്ളതായി വ്യാഖ്യാനിക്കണം.

1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമം*: 6*-ാം വകുപ്പ് – റദ്ദാക്കലിന്റെ ഫലം – ചർച്ച ചെയ്തു.

നിയമങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം*:* നിയമങ്ങൾക്ക് മുൻകാല പ്രാബല്യം നൽകുന്നത് – ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി കേസിൽ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നൽകിയ വിധിയിൽ, മുൻകാല പ്രാബല്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി കക്ഷികൾക്ക് അത് വരുത്തുന്ന അനീതിയുടെ തോതിനെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും എന്ന് പറയുന്നു – മുൻകാലപ്രഭാവത്തെ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്ന വാക്കുകളുടെ അഭാവം, ആ നിയമത്തിന് മുൻകാലപ്രഭാവം ഉണ്ടെന്ന് അർത്ഥമാക്കാൻ അടിസ്ഥാനമായി എടുക്കരുത്*;* കാരണം ഇത് നിയമപരമായ യഥാർത്ഥ അനുമാനത്തിന് വിരുദ്ധമാണ്- എന്നിരുന്നാലും, ഒരു മുൻ നിയമത്തെ റദ്ദാക്കുന്ന ഒരു

നിയമത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വ്യക്തമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സാധാരണയായി ഉണ്ടാകുമ്പോൾ, പുതിയ നിയമത്തിന് മുൻകാല പ്രാബല്യം നൽകിയില്ലെങ്കിൽ ഒരു 'വിടവ്' അവശേഷിപ്പിക്കുമ്പോൾ എല്ലാം മുൻകാല പ്രാബല്യത്തിന് അനുകൂലമായ അനുമാനം ആവശ്യമായി വന്നേക്കാം – നേരിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനത്തിൽ പിൻകാലപ്രാബല്യമുള്ള ഒരു നിയമം, അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള ചില ആവശ്യകതകൾ അത് പാസാക്കുന്നതിന് മുമ്പുള്ള സമയത്തെ കാര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതിനാൽ മുൻകാല പ്രാബല്യമുള്ളതായി കരുതാൻ കഴിയില്ല, – കൂടാതെ, വ്യാഖ്യാനത്തിനായി, അകാരണമായി കഠിനവും അസംബന്ധവുമായ ഫലങ്ങളിൽ കലാശിക്കുന്ന ഒരു വ്യാഖ്യാനം ഒഴിവാക്കണം.

അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചുകൊണ്ട്, കോടതി ഇങ്ങനെ വിധിച്ചു

വിധി: **1. 2013**-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനർസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതക്കുമുള്ള നിയമത്തിലെ **(Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013) 25**-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)(**എ**)** വകുപ്പ് പ്രകാരം വിധിച്ചതും പുറപ്പെടുവിച്ചതുമായ അവാർഡുകൾക്ക് അത് ബാധകമാകും. **24(1)(**എ**)** വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള/ഉണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി, **25**-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് **2014** ജനുവരി **1** മുതൽ, അതായത് **2013**-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കും. അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിൽ അധികാരികളെ കോടതി ഉത്തരവ് തടസ്സപ്പെടുത്തിയ കാലയളവ്, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കും. അതനുസരിച്ച്, **2014** മെയ് **26** മുതൽ ഉള്ള, ഹൈക്കോടതി **2014** മാർച്ച് **19**-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് സ്റ്റേ നൽകുകയും, **2014** ഓഗസ്റ്റ് **13**-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് വരെയുള്ള **79** ദിവസത്തെ കാലയളവ്

ഒഴിവാക്കണം. 2014 ഒക്ടോബർ 30 എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന അവാർഡ്, 2015 മാർച്ച് 20-നോ അതിന് മുമ്പോ നിയമപ്രകാരം തയ്യാറാക്കിയതാണ്. അതിനാൽ, ബന്ധപ്പെട്ട അവാർഡ് സാധുവാണ്. അവാർഡിന്റെ കൃത്രിമത്വവും പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആരോപണങ്ങളെക്കുറിച്ച് മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാരിന് അന്വേഷണം നടത്താനും ആവശ്യമായ പരിഹാരവും തിരുത്തൽ നടപടികളും സ്വീകരിക്കാനും ഭാവിയിൽ ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകാതിരിക്കാൻ ഉറപ്പുവരുത്താനും സാധിക്കും. അവാർഡ് റദ്ദാക്കുകയും ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചുവെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്ത അപവദിത വിധിന്യായം റദ്ദാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അവസാനിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അവാർഡ് നിയമപരവും സാധുവാണെന്നും കോടതി വിധിച്ചു. [40, 41 എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ] [1160-ജി; 1161-എ-ഇ]

2.1 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 11 എ വകുപ്പ് പ്രകാരം, 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അവാർഡ് വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ പുറപ്പെടുവിക്കണം. അങ്ങനെ ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള നടപടികൾ അസാധുവാകും. വിശദീകരണം അനുസരിച്ച്, വിജ്ഞാപനത്തിന് ശേഷം എടുക്കേണ്ട ഏതെങ്കിലും നടപടിയോ നടപടിക്രമമോ കോടതി ഉത്തരവ് മുഖേന സ്റ്റേ ചെയ്ത കാലയളവ്, രണ്ട് വർഷത്തെ കാലാവധി കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കണം. [5-ാം ഖണ്ഡിക] [1140-ജി-എച്ച്]

2.2 1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ (General Clauses Act, 1897) 6-ാം വകുപ്പ്, റദ്ദാക്കിയ ഒരു നിയമം ഒരിക്കലും നിലവിലില്ലാതിരുന്നതുപോലെ ഫലപ്രദമല്ലാതാകുന്നു എന്ന കോമൺ ലോ തത്വത്തെ നിരാകരിക്കുന്നു. മുൻകാലങ്ങളിൽ

സംഭവിച്ച കാര്യങ്ങൾ ഒഴികെയാണിത്. **6**–ാം വകുപ്പ് ഒരു പൊതുവായ താൽക്കാലിക വ്യവസ്ഥയാണ്, ഇത് റദ്ദാക്കപ്പെട്ട നിയമത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സമഗ്രവും വിശാലവുമായ **(**എ**)** മുതൽ **(**ഇ**)** വരെയുള്ള ഖണ്ഡികകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നു. **6**–ാം വകുപ്പിലെ **(**ബി**), (**സി**), (**ഇ**)** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ പ്രത്യേകമായി പറയുന്നത്, റദ്ദാക്കിയ നിയമപ്രകാരം നിയമപരമായി ചെയ്തതോ അനുഭവിക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒന്നിനെയും ബാധിക്കില്ല എന്നാണ്; കൂടാതെ റദ്ദാക്കിയ നിയമപ്രകാരം നേടിയതോ ലഭിച്ചതോ ആയ ഏതെങ്കിലും അവകാശത്തെ, പ്രത്യേകാനുകൂല്യത്തെ, ബാധ്യതയെ, അല്ലെങ്കിൽ കടമയെ ബാധിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം ഏതെങ്കിലും അവകാശം, പ്രത്യേകാനുകൂല്യം, ബാധ്യത, കടം, പിഴ മുതലായവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും അന്വേഷണം, നിയമപരമായ നടപടികൾ, അല്ലെങ്കിൽ പ്രതിവിധി എന്നിവയെയും ബാധിക്കില്ല. റദ്ദാക്കിയ നിയമം ഇപ്പോഴും നിലവിലുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ നിയമപരമായ നടപടികളോ അന്വേഷണമോ പ്രതിവിധിയോ ആരംഭിക്കാനും തുടരാനും നടപ്പിലാക്കാനും സാധിക്കും, കൂടാതെ ഏതെങ്കിലും പിഴയോ ശിക്ഷയോ കണ്ടുകെട്ടലോ നടപ്പിലാക്കാനും സാധിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം വ്യത്യസ്തമാണെങ്കിൽ, **6**–ാം വകുപ്പിന്റെ ഇളവുകൾ ഒരു പരിധി വരെ അല്ലെങ്കിൽ പൂർണ്ണമായും ബാധകമാകില്ല. വിപരീത ഉദ്ദേശ്യം വ്യക്തമാക്കുകയോ ആവശ്യമായ അനുമാനത്തിലൂടെ കണ്ടെത്തുകയോ ചെയ്യാം. കൂടാതെ, റദ്ദാക്കുന്ന നിയമം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന അതിരുകൾക്കപ്പുറം റദ്ദാക്കലിന്റെ വ്യാപ്തി വിശാലമാകാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, റദ്ദാക്കുന്ന നിയമം നേരിട്ടോ ആവശ്യമായ അനുമാനത്തിലൂടെയോ ചില കാര്യങ്ങൾക്ക് ബാധകമല്ലെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ, ഒരു സമഗ്രമായ റദ്ദാക്കൽ പരിമിതപ്പെടുത്താം. **[7**–ാം ഖണ്ഡിക**] [1143**–എ–ഡി**]**

2.3 2013–ലെ നിയമത്തിലെ **114**–ാം വകുപ്പ്, **1894**–ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നു. **2013**–ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ അത് ഫലപ്രദമല്ലാതാകും. **114**–ാം

വകുപ്പിന്റെ **(2)**-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗത്തിന് ഹാനികരമാകുന്ന വിധത്തിലോ ബാധിക്കുന്ന വിധത്തിലോ റദ്ദാക്കൽ പ്രവർത്തിക്കില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗം **2013**-ലെ നിയമം "മറ്റെന്തെങ്കിലും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ" എന്നതിന് വിധേയമാണ്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളാൽ നിർബന്ധിതമാകുമ്പോൾ, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പിന് നിയമപരമായ പ്രാബല്യം നൽകേണ്ടതില്ല. **[8**-ാം ഖണ്ഡിക**] [1143**-ഇ-എഫ്**]**

2.4 2013-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പിന്റെ **(1)**-ാം ഉപവകുപ്പ് ഒരു 'നോൺ ഒബ്സ്റ്റാന്റെ' **(non obstante)** വ്യവസ്ഥയാണ്. ഇത് മറ്റ് വ്യവസ്ഥകൾക്ക് മേൽ നിയമത്തിന് ഒരു മുൻഗണനാ പദവി നൽകുന്നു. അതനുസരിച്ച്, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പ് പ്രകാരം, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **114**-ാം വകുപ്പ്, അതുപോലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പ് എന്നിവ **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പ് തടയുന്ന പരിധി വരെ ബാധകമല്ല. ഇതിന് കാരണം, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **114**-ാം വകുപ്പ്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമത അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, **2013**-ലെ നിയമത്തിൽ "മറ്റെന്തെങ്കിലും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ" എന്നതിന് വിധേയമായാണ് ഇതിന്റെ പ്രയോഗം. കൂടാതെ, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പ് തന്നെ പറയുന്നത്, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം വിപരീതമാണെങ്കിൽ പൊതുവായ ഇളവുകൾ ബാധകമാകില്ല എന്നാണ്. **[9**-ാം ഖണ്ഡിക**] [1143**-എഫ്-എച്ച്**]**

2.5 24(1) വകുപ്പ്, **1894**-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിച്ച രണ്ട് പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു: **(i)** ഒരു

അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, **(ii)** ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ. **1894**-ലെ നിയമത്തിലെ **11**-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിന്റെ റദ്ദാക്കൽ പരിഗണിക്കാതെ റദ്ദാക്കിയ **1894**-ലെ നിയമപ്രകാരം ആയിരിക്കും നടപടികൾ തുടരുന്നതെന്ന് **24(1)** വകുപ്പിലെ **(b)** ഉപവ്യവസ്ഥ പറയുന്നു. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, **2013**-ലെ നിയമം ബാധകമല്ല. **2013** ഡിസംബർ **31**-നോ അതിനുമുമ്പോ അവാർഡ് നൽകിയിട്ടില്ലെന്ന് അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ, ഈ കേസിൽ **24(1)** വകുപ്പിലെ **(b)** ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമല്ല. **[10-ആം ഖണ്ഡിക] [1144-എ-സി]**

2.6 നിലവിലെ കേസിൽ, **1894**-ലെ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ **1894**-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നത് വരെ അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാത്തതിനാൽ, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പിലെ **(**എ**)** ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകും. ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ **6**-ാം വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള നിയമപരമായ ഇളവുകളുടെ നിയമപരമായ ഫലത്തെ **24(1)(**എ**)** വകുപ്പ് ഭാഗികമായി ഇല്ലാതാക്കുന്നു, കാരണം ഇത് **1894**-ലെ നിയമത്തിന്റെയും **2013**-ലെ നിയമത്തിന്റെയും പ്രയോഗത്തെ സങ്കരമാക്കുന്നു. **1894**-ലെ നിയമപ്രകാരം വിജ്ഞാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ട് ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുടെ സാധുത നിലനിർത്തുന്നതിനൊപ്പം, **2013**-ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ബാധകമാക്കുമെന്ന് ഇത് പറയുന്നു. **1894**-ലെ നിയമത്തിലെ **4**-ാം വകുപ്പ് കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ **6**-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനങ്ങളുടെ നിയമപരമായ ഫലത്തെ ഈ വകുപ്പ് ബോധപൂർവ്വം സംരക്ഷിക്കുകയും **2013**-ലെ നിയമപ്രകാരം പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലാതാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)(**എ**)** വകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകുന്ന അവാർഡുകൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള 'നിർണ്ണയ തീയതിയുടെ ഈ സംരക്ഷണം'

സമയതാമസവും അടിസ്ഥാനസൗകര്യ പദ്ധതികളുടെ ചെലവ് വർദ്ധനയും കുറയ്ക്കുന്നതിനും ഏറ്റെടുക്കലിന് ശേഷമുള്ള ദുരുപയോഗങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനും ഒപ്പം ഭൂവുടമകൾക്ക് **2013**-ലെ നിയമപ്രകാരം വർദ്ധിപ്പിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഒരു നിയമനിർമ്മാണപരമായ നടപടിയാണ്. **[11-ാം ഖണ്ഡിക] [1144-സി-എഫ്]**

2.7 1894-ലെ നിയമത്തിലെ **11**-എ വകുപ്പും **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പും വ്യത്യസ്തമായ രണ്ട് സമയപരിധികൾ നിശ്ചയിക്കുന്നു, കാരണം അവാർഡ് നൽകുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അസാധുവാകും. **1894**-ലെ നിയമത്തിലെ **11**-എ വകുപ്പും **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പും തമ്മിലാണ് തിരഞ്ഞെടുപ്പ്. കൃത്യമായ വാക്കുകളോ വ്യക്തമായ പ്രഖ്യാപനമോ ഇല്ലെങ്കിൽ പോലും, **24(1)** വകുപ്പിലെ **(എ)** ഉപവ്യവസ്ഥ യുടെ ഭാഷയും ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യവും കണക്കിലെടുത്ത് ശരിയായ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനും പ്രയോഗിക്കുന്നതിനും തടസ്സമുണ്ടാകില്ല. മറ്റൊരു വാക്കിൽ പറഞ്ഞാൽ, "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ വാക്കുകളിൽ പാർലമെന്റിന്റെ അന്തർലീനമായ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യവും അർത്ഥവും നൽകണം. **[15-ാം ഖണ്ഡിക] [1146-ബി-ഡി]**

2.8 24(1)(എ) വകുപ്പിലെ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്കുകളിൽ **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പിൽ നിർവ്വചിച്ചിട്ടുള്ള സമയപരിധിയും ഉൾപ്പെടുന്നു എന്ന് വായിക്കണം. വിശദീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, **24(1)(എ)** വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന 'എല്ലാം' **(all)** എന്ന വാക്കിനും "ബന്ധപ്പെട്ട" **(relating to)** എന്ന പ്രയോഗത്തിനും നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഉൾക്കൊള്ളാൻ വിപുലമായ അർത്ഥം നൽകേണ്ടതുണ്ട്.

ഈ വ്യാഖ്യാന പ്രവണത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, "ഈ നിയമത്തിലെ നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്ക്, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **26**-ാം വകുപ്പ് മുതൽ **30**-ാം വകുപ്പ് വരെ ഉൾപ്പെടുന്ന നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള നിയമങ്ങളുമായി 'ബന്ധപ്പെട്ട' എന്ന വാക്കിന് ഒരു നിയന്ത്രിത അർത്ഥം നൽകരുത്. മറിച്ച്, നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി വ്യവസ്ഥ, അതായത് **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പ് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിധത്തിൽ ഈ പ്രയോഗത്തിന് വിപുലമായ അർത്ഥം നൽകണം. **[16**-ാം ഖണ്ഡിക**] [1146**-ഡി-എഫ്**]**

സ്റ്റേറ്റ് വഖഫ് ബോർഡ്, മദ്രാസ് *(*സെക്രട്ടറി മുഖാന്തരം*) v.* അബ്ദുൾ അസീസ് സാഹിബും മറ്റുള്ളവരും. എ.ഐ.ആർ **1968** മദ്രാസ് **79;**നവീൻ കെമിക്കൽസ് മാനുഫാക്ചറിംഗ് ആൻഡ് ട്രേഡിംഗ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* കളക്ടർ ഓഫ് കസ്റ്റംസ് **(1993) 4** എസ്.സി.സി **320: [1993] 2** സപ്ലൈ. എസ്.സി.ആർ **326;**ഗുജറാത്ത് ഊർജ്ജ വികാസ് നിഗം ലിമിറ്റഡ് *v.* അമിത് ഗുപ്തയും മറ്റുള്ളവരും **2021** എസ്.സി.സി ഓൺലൈൻ എസ്.സി **194;**രേണുസാഗർ പവർ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് *v.* ജനറൽ ഇലക്ട്രിക് കമ്പനിയും മറ്റൊരാളും **(1984) 4** എസ്.സി.സി **679 : [1985] 1** എസ്.സി.ആർ **432;**മൻസുഖ്ലാൽ ധൻരാജ് ജെയിനും മറ്റുള്ളവരും *v.* ഏകനാഥ് വിത്തൽ ഓഗാലെ **(1995) 2** എസ്.സി.സി **665 : [1995] 1** എസ്.സി.ആർ **996;** എം/എസ് ഡോയ്ച്ചാക്ക് സിസ്റ്റംസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് *v.* യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും **(1988) 2** എസ്.സി.സി **299 : [1988] 2** എസ്.സി.ആർ **962;**എച്ച്.എച്ച്. മഹാരാജാധിരാജ മാധവ് റാവു ജിവാജി റാവു സിന്ധ്യ ബഹദൂർ ഓഫ് ഗ്വാളിയോർ മുതലായവർ. *v.* യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും. **(1971) 1** എസ്.സി.സി **85 : [1971] 3** എസ്.സി.ആർ **9** – എന്നിവയെല്ലാം പരാമർശിച്ചു.

2.9 ലിമിറ്റേഷൻ നിയമം സാധാരണയായി നടപടിക്രമപരമായി **(procedural)** കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, കാരണം അതിന്റെ ലക്ഷ്യം ഒരു അവകാശം സൃഷ്ടിക്കുകയല്ല, മറിച്ച് അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനോ വിധിന്യായങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനോ നിയമനടപടികൾ ആരംഭിക്കേണ്ടതോ ആയ സമയപരിധി നിർണ്ണയിക്കുക എന്നതാണ്. അതിനാൽ, ലിമിറ്റേഷൻ നിയമങ്ങൾ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതിന് ശേഷം കൊണ്ടുവരുന്ന എല്ലാ നിയമനടപടികൾക്കും അവ ബാധകമായതിനാൽ, അവയ്ക്ക് മുൻകാല പ്രാബല്യമുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, സമയപരിധി സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങൾ ഭാവികാല പ്രാബല്യമുള്ളവയാണെന്ന് വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതായത് അവ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതിയിൽ ഇതിനകം നിരോധിക്കപ്പെട്ട ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നില്ല, നിലവിലുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നുമില്ല. ഈ അർത്ഥത്തിൽ, സമയപരിധി വ്യവസ്ഥകൾ ഒരു കൂട്ടം വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നടപടിക്രമപരവും മറ്റൊരു കൂട്ടം വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഗണ്യസ്വഭാവമുള്ളതും ആകാം. അതിനാൽ, സമയപരിധി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഷ വ്യക്തമായി, പ്രകടമായി അല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമായ സൂചനകളിലൂടെ, നേടിയ അവകാശങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ഒരു വിപരീത ഉദ്ദേശ്യം പ്രകടമാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥയെ ഭാവികാല പ്രാബല്യമുള്ളതായി കണക്കാക്കണം. **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പിലെ **(എ)** ഉപവ്യവസ്ഥയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, ഈ ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകണമെങ്കിൽ അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള കാലയളവ് അവസാനിച്ചിട്ടില്ലായിരിക്കണം, കൂടാതെ **2014** ജനുവരി **1**-ന് സമയം ലഭ്യമായിരിക്കണം. **2014** ജനുവരി **1**-ന് മുമ്പ് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള കാലയളവ് അവസാനിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഇതിനകം ലഭിച്ച അവകാശങ്ങളെ തടയുന്നതിനോ നിഷേധിക്കുന്നതിനോ **24(1)** വകുപ്പിലെ **(എ)** ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകില്ല. നിലവിലെ കേസ് **2013**-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതുകൊണ്ട്

ഭൂവുടമകളുടെ നിലവിലുള്ള അവകാശങ്ങൾ എടുത്തുമാറ്റുന്ന ഒന്നല്ല. [17–ാം ഖണ്ഡിക] [1148–എ–ഇ]

2.10 25–ാം വകുപ്പ് എന്നത് 24–ാം വകുപ്പിനെ ഉടൻ പിന്തുടരുന്ന ഒരു നടപടിക്രമ നിയമമാണ്. കൂടാതെ, 25–ാം വകുപ്പ് മുതൽ 30 വരെയുള്ള "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന കൂട്ടത്തിന്റെ ഭാഗവുമാണ്. അതിനാൽ, 2013–ലെ നിയമത്തിലെ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന പ്രയോഗത്തിൽ 25–ാം വകുപ്പ് ഉൾപ്പെടും. [18–ആം ഖണ്ഡിക] [1148–എഫ്]

2.11 2013–ലെ നിയമത്തിലെ 24–ാം വകുപ്പിന്റെയും, 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളുടെയും ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 1894–ലെ നിയമത്തിലെ 11–എ വകുപ്പ് പ്രകാരം പ്രഖ്യാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കുന്ന രണ്ട് വർഷത്തെ അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി, 2013–ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഉണ്ടാക്കേണ്ട അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാക്കിയാൽ പ്രായോഗികമായ അസംബന്ധങ്ങളും അപാകതകളും ഉണ്ടാകാം. ഇത്, റദ്ദാക്കിയ 1894–ലെ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് പിന്നിലുള്ള നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് വിപരീതമായിരിക്കും. ഇതിന് രണ്ട് ലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ട്: (i) 2013–ലെ നിയമപ്രകാരം നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാൻ അധികാരികൾക്ക് മതിയായ സമയം നൽകുക; (ii) 1894–ലെ നിയമത്തിലെ 11–എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് 2013–ലെ നിയമത്തിലെ 25–ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പന്ത്രണ്ട് മാസമായി കുറച്ചുകൊണ്ട് ഭൂവുടമകൾക്ക് വേഗത്തിലും കാലതാമസമില്ലാതെയും പണം

ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക. 2012 ജനുവരിയിൽ പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച കേസുകളിൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ, 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാനുള്ള സമയം ഒരു ദിവസം മുതൽ ഒരു മാസം വരെ വ്യത്യാസപ്പെടാം. 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നതിന് പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച കേസുകളിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ കാലയളവ് കഴിഞ്ഞിട്ടും ഒരു അവാർഡ് സാധുവാകുന്നതിനാൽ ഭൂവുടമകൾക്ക് നഷ്ടമുണ്ടാകും. ആദ്യത്തെ കൂട്ടം കേസുകളിൽ, നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭാരമേറിയ വസ്തുതാപരവും നിയമപരവുമായ കാര്യങ്ങളും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട ആവശ്യകതയും പരിഗണിച്ച്, അവാർഡുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് പ്രായോഗികമല്ലാത്ത കാര്യമായിരിക്കും. ധൃതിയിലുള്ളതും തെറ്റായതുമായ അവാർഡുകൾ ഭൂവുടമകൾക്ക് ദോഷകരമാകും. അവാർഡുകൾ പ്രഖ്യാപിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ അസാധുവാകും, ഇത് അത്തരം നടപടികൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പിന്റെ നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തും. അതിനാൽ, നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് അനുസൃതമായ ഒരു ന്യായവും നീതിയുക്തവും യോജിപ്പുള്ളതുമായ വ്യാഖ്യാനത്തിലെത്താൻ ഒരു തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നടത്തേണ്ടതുണ്ട്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24-ആം വകുപ്പ്, 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ എന്നിവയുടെ ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്ന ഒരു യുക്തിസഹമായ സമീപനം ആവശ്യമാണ്. 25-ാം വകുപ്പ്, സമയപരിധിയുടെ ആരംഭ ബിന്ദുവായി 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഉണ്ടാകില്ല, എന്നാൽ 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനം ഉണ്ടാകും. 2014 ജനുവരി 1-ന് 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ

സാധുവാകുമ്പോൾ, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുകയും ആരംഭ ബിന്ദു കണക്കാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമല്ല, അവ ഒരേ ഉദ്ദേശ്യം നിറവേറ്റുന്നു. തൽഫലമായി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം വരുന്ന കേസുകളിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള/ഉണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി 2014 ജനുവരി 1 മുതൽ, അതായത് 2013-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കും. 2014 ജനുവരി 1 മുതൽ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ വിധിച്ചാൽ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡുകൾ സാധുവായിരിക്കും. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം 2013 ഡിസംബർ 31-നോ അതിനുമുമ്പോ കാലഹരണപ്പെട്ട ഒരു പ്രഖ്യാപനം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കപ്പെടില്ല എന്ന നിബന്ധനയ്ക്ക് ഈ വിധി വിധേയമാണ്. [20-ാം ഖണ്ഡിക] [1149-ഇ-എച്ച്; 1150-എ-എഫ്]

2.12 2014-ലെ നഷ്ടപരിഹാരം, പുനരധിവാസം, പുനർസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതക്കുമുള്ള നിയമത്തിലെ (മഹാരാഷ്ട്ര) ചട്ടങ്ങളിലെ 19-ാം ചട്ടത്തിനെ ആശ്രയിച്ച്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിന് ഒരു പരിമിതമായ അർത്ഥം നൽകണമെന്നും അതിനെ ഒഴിവാക്കണമെന്നുമുള്ള ഭൂവുടമകളുടെ വാദം തെറ്റാണ്. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 4(ഐ) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും, 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുമില്ലാത്ത കേസുകളിൽ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന സൂത്രവാക്യം ബാധകമാകുമെന്ന് ഈ ചട്ടം

പറയുന്നു. **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)(എ)** വകുപ്പ് പ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള സൂത്രവാക്യത്തെക്കുറിച്ച് ചട്ടം പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി നിർണ്ണയിക്കുന്ന **25**-ാം വകുപ്പ് ബാധകമല്ലെന്ന് ഇതിനർത്ഥമില്ല. **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പ്, **24(1)(എ)** വകുപ്പ് പ്രകാരം വിധിച്ച അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാണ്, കൂടാതെ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ സമയപരിധി **2014** ജനുവരി **1** മുതൽ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യും. **[21**-ാം ഖണ്ഡിക**] [1150**-എഫ്-എച്ച്**; 1151**-എ-സി**]**

2.13 1894-ലെ നിയമത്തിലെ **11**-എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധിയോ **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പോ ബാധകമാകില്ല എന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വാദം, നിയമനിർമ്മാണസഭ ഒരിക്കലും വിഭാവനം ചെയ്യാത്ത ഒരു സാഹചര്യത്തിലേക്ക് നയിക്കും. ഫലമെന്നു പറയുന്നത്, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)** വകുപ്പിലെ **(എ)** ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനും സമയപരിധി നിർണ്ണയിച്ചിട്ടില്ല എന്നതായിരിക്കും. ഇത് അസ്വീകാര്യമാണ്, കൂടാതെ **2013**-ലെ നിയമത്തിൽ **25**-ാം വകുപ്പ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനുള്ള നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് ഇത് പൂർണ്ണമായും വിപരീതവുമാണ്. അതിനാൽ, അസംബന്ധങ്ങളും പൊരുത്തക്കേടുകളും ഒഴിവാക്കാൻ **25**-ാം വകുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ യുക്തിസഹവും ലക്ഷ്യബോധമുള്ളതുമായ നിർമ്മിതിക്ക് ന്യായീകരണമുണ്ട്. **[22**-ആം ഖണ്ഡിക**] [1151**-സി-ഇ**]**

ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി *v.* മനോഹർലാലും മറ്റുള്ളവരും **(2020) 8** എസ്.സി.സി **129 : [2020] 3** എസ്.സി.ആർ **1** – ഇത് പിന്തുടർന്നു.

2.14 നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് ഒരു സങ്കീർണ്ണമായ വസ്തുതാപരവും നിയമപരവുമായ കാര്യമാണ്. **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **26(2)** വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, **(1)**-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം കണക്കാക്കിയ കമ്പോളവില ഒന്നാം പട്ടികയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഘടകം കൊണ്ട് ഗുണിക്കണം. ഭൂമി ഏറ്റെടുത്തവർക്കും **3**-ാം വകുപ്പിലെ **(**സി**)** ഉപവ്യവസ്ഥയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള കുടിയാന്മാർക്കും നൽകേണ്ട ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ നഷ്ടപരിഹാര പാക്കേജ് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിവിധ ഘടകങ്ങൾ ഒന്നാം പട്ടികയിൽ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. ഒന്നാം പട്ടികയിലെ **2**-ഉം **3**-ഉം കോളങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്നത്, ഗ്രാമീണ മേഖലകളിലെ കമ്പോളവില, നഗരപ്രദേശത്തുനിന്നുള്ള പദ്ധതിയുടെ ദൂരം അനുസരിച്ച് **1**-നും **2**-നും ഇടയിലുള്ള ഒരു ഘടകം കൊണ്ട് ഗുണിക്കുകയോ പരിഗണിക്കുകയോ ചെയ്യണം എന്നാണ്. ഈ ഘടകം "സമുചിത സർക്കാർ" വിജ്ഞാപനം ചെയ്യണം. ഘടകം **1**-ൽ കൂടുതലാകുമ്പോൾ, നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം കമ്പോളവിലയേക്കാൾ ആനുപാതികമായി കൂടുതലായിരിക്കും. **[19,23** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ**] [1148**-ജി**; 1152**-എ-സി**]**

2.15 2014 മെയ് **26**-ലെ സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന കാലയളവ് അപ്രധാനവും അപ്രസക്തവുമാണെന്ന് അപവദിത വിധിന്യായത്തിൽ പറയുന്നു, കാരണം ഹൈക്കോടതി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്ക് സ്റ്റേ നൽകിയിരുന്നില്ല. ഈ ന്യായവാദം അംഗീകരിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്, കാരണം ഇത് ഇടക്കാല ഉത്തരവിന്റെ ഭാഷയും നഷ്ടപരിഹാരം പുനർനിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ അതിന്റെ യഥാർത്ഥ ഫലവും അവഗണിക്കുന്നു. ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ഇടക്കാല ഉത്തരവ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകാൻ അധികാരികളെ തടഞ്ഞിരുന്നു. ഈ തടസ്സപ്പെട്ട കാലയളവ്, **1894**-ലെ നിയമത്തിലെ വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അധികാരി അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള

കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കപ്പെടും. കൂടാതെ, നൽകിയ സ്റ്റേ, അതിനായി സ്റ്റേ ലഭിക്കാത്ത മറ്റുള്ളവർക്കും ബാധകമാകും. [25-ാം ഖണ്ഡിക] [1152-എഫ്-എച്ച്; 1153-ബി]

അഭയ് റാം *(ഡി)* നിയമപ്രതിനിധികളും മറ്റുള്ളവരും മുഖേന *v.* യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും **(1997) 5** എസ്.സി.സി **421 : [1997] 3** എസ്.സി.ആർ **931** – ഇത് പരാമർശിച്ചു.

2.16 നിയമത്തിൽ എല്ലാ സാധ്യതകളും ഉൾക്കൊള്ളാൻ സാധിക്കില്ലെന്നും, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം മനസ്സിലാക്കി ജുഡീഷ്യൽ വ്യാഖ്യാനത്തിലൂടെ ഈ വിടവുകൾ നികത്തേണ്ടത് കോടതിയുടെ കടമയാണെന്നും, സന്ദർഭം കണക്കിലെടുത്ത് വ്യവസ്ഥയിലെ വാക്കുകൾ യുക്തിസഹമായ രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ കോടതി ശ്രമിക്കുന്നു എന്ന ന്യായവാദം **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പിനും ബാധകമാണ്. മറിച്ചാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതെങ്കിൽ, അത് പൊരുത്തക്കേടുകൾക്ക് കാരണമാവുകയും അനീതിക്ക് വഴിവെക്കുകയും ചെയ്യും. [27, 29 എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ] [1154-ബി-സി; 1154-ജി-എച്ച്]

ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി *v.* മനോഹർലാലും മറ്റുള്ളവരും **(2020) 8** എസ്.സി.സി **129:[2020] 3** എസ്.സി.ആർ **1** – ഇത് പിന്തുടർന്നു.

2.18 ഹൈക്കോടതി **2014** മെയ് **26**-ന് **2014** മാർച്ച് **19**-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സ്റ്റേ ചെയ്യുകയും, പിന്നീട് **2014** സെപ്റ്റംബർ **23**-ന് അവാർഡുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ അനുവദിച്ച് ഉത്തരവ് ഭേദഗതി ചെയ്യുകയും ചെയ്തതിനാൽ, **2014** മെയ് **26** മുതൽ **2014** സെപ്റ്റംബർ **23** വരെയുള്ള **129** ദിവസത്തെ ഇടവേളയും, ഏതു സാഹചര്യത്തിലും **2014** മെയ് **26** മുതൽ **2014** ഓഗസ്റ്റ് **13**-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് വരെയുള്ള **79** ദിവസത്തെ കാലയളവും ഒഴിവാക്കണം. സാധാരണഗതിയിൽ, **2014** ഡിസംബർ **31**-ന് മുമ്പ് തയ്യാറാക്കിയതോ പുറപ്പെടുവിച്ചതോ

ആയ ഒരു അവാർഡ് സാധുവായിരിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, 79 ദിവസത്തെ ഇടവേള കാരണം, അത് 2015 മാർച്ച് 20 വരെ ഉണ്ടാക്കാം. ഹൈക്കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ ഭ്രവുടമകളുടെ പ്രത്യേക വാദം 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നിർബന്ധം കാരണം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്നതായിരുന്നു. പുതിയ നിയമമായ 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം, പ്രത്യേകിച്ചും അതിന്റെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് വിദൂരമായി പോലും സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ കാലഹരണപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യത്തിനാണ് ഹൈക്കോടതിയെ അടിസ്ഥാനപരമായി വിളിച്ചത്. എന്നിരുന്നാലും, ഇത് നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ സാഹചര്യത്തെ ബാധിക്കില്ല, ഇതിന് 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള നിയമവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകണം. [30-ാം ഖണ്ഡിക] [1155-എ-ഡി]

2.19 ഉറപ്പായിട്ടും, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡ് മുൻപത്തെ തീയതിയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചതാണെന്ന വാദത്തെ ഹൈക്കോടതി പിന്തുണച്ചിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇത് 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിലും ഹൈക്കോടതി സ്റ്റേ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കാത്തതിനാലുമായിരുന്നു. സംശയമില്ലാതെ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിന്റെ വ്യവസ്ഥകളുടെ പ്രയോഗക്ഷമതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഹൈക്കോടതി ഈ വിഷയം പരിശോധിച്ചിട്ടില്ല, കൂടാതെ ഇതുവരെയും പറഞ്ഞതുപോലെ, 2014 മാർച്ച് 19-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് കോടതിയുടെ സ്റ്റേ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം. രണ്ടാമത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ, അവാർഡിന്റെ കൃത്രിമത്വവും പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതും അപ്രധാനമായി മാറുന്നു, ഹൈക്കോടതി ഒരു പടി കൂടി കടന്ന് 2015 മാർച്ച് 20 വരെ പോലും അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് വിധിച്ചില്ലെങ്കിൽ. അങ്ങനെയൊരു സാഹചര്യത്തിൽ,

എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനം അനിവാര്യമാണ്, തർക്കത്തിലായ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ നിയമപരമായി കാലഹരണപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നാണ് അതിന്റെ വിവക്ഷ. **[34-ാം ഖണ്ഡിക] [1158-ഇ-ജി]**

2.20 വാദത്തിന് വേണ്ടി പറയുകയാണെങ്കിൽ, **2013**-ലെ നിയമത്തിലെ **25**-ാം വകുപ്പിന്റെ നിർബന്ധം കാരണം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് ഭൂവുടമകൾ ആദ്യമായി ഈ കോടതിയിൽ ഉന്നയിക്കുന്ന പിന്നീടുള്ള വാദം പരിഗണിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒന്നിലധികം കാരണങ്ങളാൽ അത് നിഷേധിക്കപ്പെടണം. ഒന്നാമതായി, **2015** മാർച്ച് **20** വരെയും പ്രസ്താവിച്ച അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് ഉൾപ്പെടെയുള്ള വസ്തുതാപരമായ അടിത്തറ ഭൂവുടമകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ല, കൂടാതെ ഹൈക്കോടതി ആ വസ്തുത പരിശോധിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുമില്ല. രണ്ടാമതായി, **2014** നവംബർ **20**-ന് കമ്മീഷണർ കരട് അവാർഡിന് അനുമതി/അംഗീകാരം നൽകിയിരുന്നുവെന്ന് ഭൂവുടമകൾ "സ്വയം" പ്രസ്താവിച്ചു **(**സമ്മതിച്ചു**).** കൂടാതെ, **25**-ാം വകുപ്പിൽ നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ള കാലയളവിനപ്പുറം അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുകയോ പ്രഖ്യാപിക്കുകയോ ചെയ്തതായി ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചിട്ടില്ല. **[35-ാം ഖണ്ഡിക] [1158-ജി-എച്ച്; 1159-എ-ബി]**

2.21 സാധാരണഗതിയിൽ, **25**-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, അവാർഡ് **2014** ഡിസംബർ **31**-ന് അകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇടക്കാല സ്റ്റേ ഉത്തരവ് നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന **79** ദിവസത്തെ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം, അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അവാർഡ് **2015** മാർച്ച് **20** വരെ നിയമപരമായി ഉണ്ടാക്കാം. ഈ തീയതി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, **2014** ഒക്ടോബർ **30**-ലെ അവാർഡ് മുൻപുള്ള തീയതിയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചതാണെന്ന് അനുമാനിച്ചാൽ പോലും, **2014** നവംബർ **20**-ന്

കമ്മീഷണർ അംഗീകാരം നൽകിയതിന് തൊട്ടുപിന്നാലെ ആയിരുന്നു ഇത് യഥാവിധത്തിൽ വിധിച്ചത്, അത് തീർച്ചയായും **2015** മാർച്ച് **20**-ന് മുമ്പായിരുന്നു. **[36-ാം** ഖണ്ഡിക**] [1159-**സി**]**

2.22 ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്ന അവാർഡിൽ പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഹൈക്കോടതിയുടെ പ്രാഥമിക അഭിപ്രായം, ചോദ്യത്തിലുള്ള ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കാൻ ഭൂവുടമകൾ റിട്ട് ഹർജിയിലൂടെ തേടുന്ന ആശ്വാസത്തിന്റെ ഫലത്തിൽ ഒരു മാറ്റവും വരുത്തില്ല. നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ സാഹചര്യത്തിൽ അത്തരം പ്രഖ്യാപനം പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ഹൈക്കോടതി ചില പൊരുത്തക്കേടുകൾ ശ്രദ്ധിച്ചതിനാൽ, പ്രത്യേക ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിൽ അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിലേക്ക് നയിച്ച രേഖകളിലും നടപടികളിലും ഭൂവുടമകൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതനുസരിച്ച്, ബന്ധപ്പെട്ട വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും തിരിച്ചറിയാൻ ഉചിതമായ അധികാരി ഒരു അന്വേഷണം നടത്തി ഈ വിഷയം തുറന്നുവെക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും. കൂടാതെ, അത് ഒരു ദുഷ്പ്രവർത്തിയാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയാൽ, ഉത്തരവാദികളായ വ്യക്തികൾക്കെതിരെ നിയമപ്രകാരം നടപടിയെടുക്കാം. ഹൈക്കോടതി നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങളോ ഈ തീരുമാനമോ അത്തരം അന്വേഷണത്തിൽ എത്തിച്ചേരേണ്ട അന്തിമ അഭിപ്രായത്തെയോ നിഗമനത്തെയോ ബാധിക്കില്ലെന്ന് ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചാൽ മതി. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, എല്ലാവർക്കും അവസരം നൽകിക്കൊണ്ട് സ്വന്തം നിലയിൽ അന്വേഷണം മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകണം. **[37, 38** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ**] [1159-**ഡി-ജി**]**

2.23 1894-ലെ നിയമത്തിലെ **12(2)** വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള **2015** മെയ് **6-**ലെ നോട്ടീസ് **2015** മെയ് മാസത്തിൽ വിവിധ തീയതികളിലായി ഭൂവുടമകൾക്ക് കൈമാറിയെന്ന്

സമർപ്പിക്കുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 37-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പും 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 12-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പും പറയുന്നത്, അവാർഡ് കളക്ടറുടെ ഓഫീസിൽ സമർപ്പിക്കണമെന്നും, അത് കളക്ടറും ബന്ധപ്പെട്ട വ്യക്തികളും തമ്മിലുള്ള അന്തിമവും നിർണ്ണായകവുമായ തെളിവായിരിക്കും എന്നുമാണ്. താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തികളക്ടറുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരായോ ഇല്ലയോ എന്നത് പ്രശ്നമല്ല. കൂടാതെ, അവാർഡ് യഥാർത്ഥ പ്രദേശത്തിന്റെ അന്തിമവും നിർണ്ണായകവുമായ തെളിവാണ്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 37-ാം വകുപ്പിന്റെ (3)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടത്തിയ മുഴുവൻ നടപടികളുടെയും സംഗ്രഹം, അനുവദിച്ച നഷ്ടപരിഹാര തുക ഉൾപ്പെടെ, കളക്ടർ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുകയും പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും വേണം. ഈ നിബന്ധനകൾ പാലിക്കപ്പെടണം, എന്നാൽ ഇവ അവാർഡ് വിധിച്ചതിന് ശേഷമുള്ളവയായതിനാൽ, നിയമപരമായ സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ വിധിച്ച അവാർഡിന്റെ സാധുതയെ ഇത് ബാധിക്കില്ല. അവാർഡ് വിധിക്കുമ്പോൾ വ്യക്തിപരമായോ പ്രതിനിധികൾ മുഖേനയോ ഹാജരാകാത്ത താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തികൾക്ക് കളക്ടർ നൽകേണ്ട നോട്ടീസ് ഉടനടി നൽകണം, എന്നാൽ നോട്ടീസ് നൽകുന്നത് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മുൻവ്യവസ്ഥയല്ല. അതിനാൽ, നോട്ടീസ് വൈകി നൽകുന്നത് നിയമപരമായി അവാർഡിന്റെ സാധുതയെ ബാധിക്കില്ല, എന്നിരുന്നാലും മറ്റ് അനന്തരഫലങ്ങൾ ഉണ്ടാകാം. അതുപോലെ, നഷ്ടപരിഹാരത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാനുള്ള സമയപരിധി, അവാർഡ് വിധിച്ചതിനെക്കുറിച്ചുള്ള അറിയിപ്പ്/വിവരം ഭൂവുടമകൾക്ക് ലഭിക്കുമ്പോൾ ആരംഭിക്കും. അവാർഡ് നിർദ്ദിഷ്ട കാലയളവിനുള്ളിൽ ഉണ്ടാക്കുകയോ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയോ ചെയ്തതായി ബോധ്യപ്പെട്ടാൽ, അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെക്കുകയോ ഭൂവുടമകൾക്ക് സേവനം നൽകുന്നതിൽ കാലതാമസം വരുത്തുകയോ ചെയ്താലും, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കേണ്ടതില്ല. **[39-ാം ഖണ്ഡിക] [1160-എ-എഫ്]**

രാജാ ഹരീഷ് ചന്ദ്ര രാജ് സിംഗ് *v.* ഡെപ്യൂട്ടി ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസറും മറ്റൊരാളും, എ.ഐ.ആർ **1961** എസ്.സി **1500 : [1962]** എസ്.സി.ആർ **676** – പരാമർശിച്ചു.

കേസ് നിയമ റഫറൻസ്

[2020] 3 എസ്.സി.ആർ **1**	പിന്തുടർന്നു	**12, 14, 22, 29** എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ.
എ.ഐ.ആർ **1968** മദ്രാസ് **79**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1993] 2 സപ്ലൈ. എസ്.സി.ആർ **326**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1985] 1 എസ്.സി.ആർ **432**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1995] 1 എസ്.സി.ആർ **996**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1988] 2 എസ്.സി.ആർ **962**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1971] 3 എസ്.സി.ആർ **9**	പരാമർശിച്ചു	**16**–ാം ഖണ്ഡിക.
[1997] 3 എസ്.സി.ആർ **931**	പരാമർശിച്ചു	**25**–ാം ഖണ്ഡിക.

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരികത: സിവിൽ അപ്പീൽ നം.6673-6674/2021.

ബോംബേ ഹൈക്കോടതിയുടെ നാഗ്പൂർ ബെഞ്ച് 2017 ജൂലൈ 27 തീയതിയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച 2015-ലെ റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.6884-ലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും 2017 നവംബർ 23 തീയതിയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച 2017-ലെ മിസ്. സിവിൽ ആപ്ലിക്കേഷൻ നം.22747, 2015-ലെ റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.6884 എന്നിവയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച ഉത്തരവിലും നിന്നുള്ളതാണ് ഇത്.

കൂടെ

2021-ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നം.6675-6676.

അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വേണ്ടി സി.യു. സിംഗ്, വി. ഗിരി എന്നീ സീനിയർ അഭിഭാഷകരും നിതിൻ മിശ്ര, മിസ്. മിതാലി ഗുപ്ത, രജത് സെഹ്ഗൽ, എന്നീ അഭിഭാഷകരും.

എതിർകക്ഷിക്ക് വേണ്ടി സീനിയർ അഭിഭാഷകൻ ബി.എച്ച്. മർലാപ്പല്ലെയും ദിലീപ് അന്നസാഹേബ് ടോർ, രാഹുൽ ചിത്നിസ്, സച്ചിൻ പാട്ടീൽ, ആദിത്യ എ. പാണ്ഡെ, ജിയോ ജോസഫ് എന്നീ അഭിഭാഷകരും.

കോടതിയുടെ വിധി പ്രസ്താവിച്ചത്.

ജസ്റ്റിസ് സഞ്ജീവ് ഖന്ന.

1. അനുമതി നൽകി.

2.ഈ അപ്പീലുകളിൽ ഉയരുന്ന നിയമപരമായ പ്രശ്നം, 2013-ലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനർസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ സുതാര്യതയ്ക്കുമുള്ള നിയമത്തിലെ24(1)(എ) വകുപ്പിന്റെ വ്യാഖ്യാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്, പ്രത്യേകിച്ചും ഈ ചോദ്യം:

> *1894*-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ *(*ചുരുക്കത്തിൽ *'1894*-ലെ നിയമം*') 11*-എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് *1894*-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കിയ ശേഷവും ബാധകമാണോ*,* അതോ *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *24(1)* വകുപ്പിലെ *(*എ*)* ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം വിധിക്കുന്ന അവാർഡുകൾക്ക് *2013*-ലെ നിയമത്തിലെ *25*-ാം വകുപ്പിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ കാലയളവ് ആണോ ബാധകമാകുന്നത്*?*

മേൽ സൂചിപ്പിച്ച നിയമപരമായ ചോദ്യത്തിൽ തീരുമാനമെടുത്ത ശേഷം, ഞങ്ങൾ രണ്ടാമത്തെ വശം പരിഗണിക്കും - 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡ് അനുവദനീയമായ സമയപരിധിക്കുള്ളിലാണോ അതോ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടോ? ഈ ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം നൽകാൻ, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി പറയപ്പെടുന്ന അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതാണോ എന്നും അവാർഡ് തിരിമറി നടത്തി തീയതി മാറ്റിയതാണോ എന്നും ഞങ്ങൾ പരിശോധിക്കും. സൗകര്യത്തിനും വ്യക്തതയ്ക്കും വേണ്ടി, ഞങ്ങൾ ഈ രണ്ട് വിഷയങ്ങളെയും പ്രത്യേകം കൈകാര്യം ചെയ്യും.

3. നിയമപരമായ ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം നൽകുന്നതിന്, ചില അടിസ്ഥാന വസ്തുതകൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. മഹാരാഷ്ട്ര സർക്കാർ, 2011 ജൂൺ 16-ന് 1894-ലെ

നിയമത്തിലെ 4-ാംഫ്[1] വകുപ്പ് പ്രകാരം ഭണ്ഡാരാ ജില്ലയിലെ അദ്യാൽ ഗ്രാമത്തിലെ 203.86 ഹെക്ടർ ഭൂമി ഗോസിഖുർദ് പദ്ധതിക്കായി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് ഒരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഇതിനെത്തുടർന്ന് 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ്[2] പ്രകാരം പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു, അതിൽ അവസാനത്തേത് 2012 ഓഗസ്റ്റ് 8-ലേതാണ്. 2013 ഡിസംബർ 19-ലെ ഗസറ്റ് വിജ്ഞാപനം നം.എസ്.ഒ. 3729(ഇ) പ്രകാരം, 2013-ലെ

---

1 *4.* പ്രാഥമിക അറിയിപ്പിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണവും ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ അധികാരങ്ങളും- (1) ഏതെങ്കിലും പ്രദേശത്തെ ഭൂമി ഏതെങ്കിലും പൊതു ആവശ്യത്തിനോ ഒരു കമ്പനിക്കോ ആവശ്യമാണെന്നോ ആവശ്യമായി വരാനിടയുണ്ടെന്നോ സമുചിത സർക്കാരിന് തോന്നുമ്പോൾ, അങ്ങനെയൊരു അറിയിപ്പ് ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലും ആ പ്രദേശത്ത് പ്രചാരത്തിലുള്ള രണ്ട് ദിനപത്രങ്ങളിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ പത്രങ്ങളിൽ ഒന്നെങ്കിലും പ്രാദേശിക ഭാഷയിലായിരിക്കണം. കളക്ടർ അത്തരം അറിയിപ്പിന്റെ ഉള്ളടക്കം പൊതുജനങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതിന് സൗകര്യപ്രദമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പരസ്യം ചെയ്യേണ്ടതുമാണ് (ഇത്തരം പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെയും പൊതു അറിയിപ്പ് നൽകിയതിന്റെയും അവസാന തീയതി, ഇനിമുതൽ അറിയിപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നതാണ്).

(2) അതിൻപ്രകാരം, സർക്കാരിനാൽ ഈ ആവശ്യത്തിനായി പൊതുവായോ പ്രത്യേകമായോ അധികാരപ്പെടുത്തിയ ഏതൊരു ഉദ്യോഗസ്ഥനും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായികൾക്കും തൊഴിലാളികൾക്കും താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ നിയമപരമായി അനുവാദമുണ്ട്:

> ആ പ്രദേശത്തെ ഏതെങ്കിലും ഭൂമിയിൽ പ്രവേശിക്കാനും സർവേ നടത്താനും നിരപ്പുകൾ രേഖപ്പെടുത്താനും;
>
> ഉപരിതലത്തിനടിയിലേക്ക് കുഴിക്കാനും തുരക്കാനും;
>
> ഭൂമി അത്തരം ആവശ്യത്തിന് അനുയോജ്യമാണോ എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ മറ്റെല്ലാ പ്രവർത്തികളും ചെയ്യാനും;
>
> കൈവശപ്പെടുത്താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ഭൂമിയുടെ അതിരുകളും അതിൽ നിർമ്മിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ജോലിയുടെ (എന്തെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ) രേഖപ്പെടുത്തിയ പാതയും അടയാളപ്പെടുത്താനും;
>
> അത്തരം നിരപ്പുകളും അതിരുകളും പാതയും അടയാളങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചും കിടങ്ങുകൾ വെട്ടിയും അടയാളപ്പെടുത്താനും;
>
> സർവേ പൂർത്തിയാക്കാനും നിരപ്പുകൾ എടുക്കാനും അതിരുകളും പാതയും അടയാളപ്പെടുത്താനും മറ്റുവിധത്തിൽ സാധിക്കാതെ വന്നാൽ, ഏതെങ്കിലും നിലവിലുള്ള വിളയോ വേലിയോ കാടോ വെട്ടിമാറ്റാനും.
>
> എങ്കിലും, ഏതെങ്കിലും കെട്ടിടത്തിലോ, ചുറ്റുമതിലുള്ള കോമ്പൗണ്ടിലോ, ഒരു താമസസ്ഥലത്തോട് ചേർന്നുള്ള പൂന്തോട്ടത്തിലോ പ്രവേശിക്കുന്നതിന്, അതിലെ താമസക്കാരന്റെ അനുമതിയില്ലാതെ, ഏഴ് ദിവസത്തെ മുൻകൂർ രേഖാമൂലമുള്ള അറിയിപ്പ് നൽകാതെ ആരും പ്രവേശിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല.

2 *6.* ഭൂമി പൊതു ആവശ്യത്തിനായി ആവശ്യമാണെന്ന പ്രഖ്യാപനം – (1) ഈ നിയമത്തിലെ ഭാഗം VII-ലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിധേയമായി, 5A വകുപ്പിലെ (2)-ആം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകിയ റിപ്പോർട്ട് പരിഗണിച്ച്, ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക ഭൂമി പൊതു ആവശ്യത്തിനോ ഒരു കമ്പനിക്കോ ആവശ്യമാണെന്ന് സമുചിത സർക്കാരിന് ബോധ്യപ്പെട്ടാൽ, അത്തരം പ്രഖ്യാപനം സർക്കാരിന്റെ ഒരു സെക്രട്ടറിയോ അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ ഉത്തരവുകൾ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്താൻ അധികാരപ്പെടുത്തിയ ഏതെങ്കിലും ഉദ്യോഗസ്ഥനോ ഒപ്പിട്ട് നടത്തേണ്ടതാണ്. 4-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരേ വിജ്ഞാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട

നിയമം 2014 ജനുവരി 1-ന് പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു, കൂടാതെ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 114-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു. 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന്, സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ)) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചതായി പറയപ്പെടുന്നു.

ഏതൊരു ഭൂമിയുടെയും വ്യത്യസ്ത ഭാഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് വ്യത്യസ്ത പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ കാലാകാലങ്ങളിൽ നടത്താവുന്നതാണ്, 5A വകുപ്പിലെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം ഒന്നോ വ്യത്യസ്തമോ ആയ റിപ്പോർട്ടുകൾ (ആവശ്യമുള്ളിടത്ത്) ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നത് പരിഗണിക്കാതെയാണിത്:

എന്നാൽ, 4-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക ഭൂമിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രഖ്യാപനം,

(i) 1967-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ (ഭേദഗതിയും സാധുവാക്കലും) ഓർഡിനൻസ് (1967-ലെ 1) പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതിന് ശേഷവും എന്നാൽ 1984-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ (ഭേദഗതി) നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്നതിന് മുൻപും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ, വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ മൂന്ന് വർഷത്തിന് ശേഷം പാടുള്ളതല്ല; അല്ലെങ്കിൽ

(ii) 1984-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ (ഭേദഗതി) നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതിന് ശേഷം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ, വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ ഒരു വർഷത്തിന് ശേഷം പാടുള്ളതല്ല.

എന്നാൽ, അത്തരം സ്വത്തിനുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം ഒരു കമ്പനി നൽകാനോ, അല്ലെങ്കിൽ പൂർണ്ണമായോ ഭാഗികമായോ പൊതു വരുമാനത്തിൽ നിന്നോ ഒരു പ്രാദേശിക അധികാരി നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഫണ്ടിൽ നിന്നോ നൽകാനുണ്ടെങ്കിൽ അല്ലാതെ അത്തരം പ്രഖ്യാപനം നടത്താൻ പാടുള്ളതല്ല.

വിശദീകരണം *1* – ആദ്യത്തെ വ്യവസ്ഥയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ, 4-ആം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനത്തിന്മേലുള്ള ഏതെങ്കിലും നടപടിയോ കേസോ ഒരു കോടതി ഉത്തരവിനാൽ താൽക്കാലികമായി നിർത്തിവച്ചിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കപ്പെടും.

വിശദീകരണം *2* – അത്തരം സ്വത്തിനുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതോ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ളതോ ആയ ഒരു കോർപ്പറേഷന്റെ ഫണ്ടിൽ നിന്ന് നൽകാനാണെങ്കിൽ, അത്തരം നഷ്ടപരിഹാരം പൊതു വരുമാനത്തിൽ നിന്ന് നൽകിയ നഷ്ടപരിഹാരമായി കണക്കാക്കപ്പെടും.

(2) ഓരോ പ്രഖ്യാപനവും ഔദ്യോഗിക ഗസറ്റിലും, ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന പ്രദേശത്ത് പ്രചാരത്തിലുള്ള രണ്ട് ദിനപത്രങ്ങളിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ പത്രങ്ങളിൽ ഒന്നെങ്കിലും പ്രാദേശിക ഭാഷയിലായിരിക്കണം. കളക്ടർ അത്തരം പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം പൊതുജനങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതിന് സൗകര്യപ്രദമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ പരസ്യം ചെയ്യേണ്ടതുമാണ് (അത്തരം പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെയും പൊതു അറിയിപ്പ് നൽകിയതിന്റെയും അവസാന തീയതി, ഇനിമുതൽ പ്രഖ്യാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി എന്ന് പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നതാണ്). അത്തരം പ്രഖ്യാപനത്തിൽ ഭൂമി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ജില്ലയോ മറ്റ് പ്രദേശിക വിഭാഗമോ, അത് ഏത് ആവശ്യത്തിനാണോ വേണ്ടതെന്ന്, അതിന്റെ ഏകദേശ വിസ്തീർണ്ണം, ഭൂമിയുടെ ഒരു പ്ലാൻ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ പ്ലാൻ പരിശോധിക്കാൻ കഴിയുന്ന സ്ഥലവും രേഖപ്പെടുത്തണം.

(3) മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രഖ്യാപനം ഭൂമി പൊതു ആവശ്യത്തിനോ ഒരു കമ്പനിക്കോ ആവശ്യമാണെന്നതിന് അന്തിമ തെളിവായിരിക്കും; അത്തരം പ്രഖ്യാപനം നടത്തിയ ശേഷം, സമുചിത സർക്കാരിന് താഴെ പറയുന്ന രീതിയിൽ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതാണ്.

4. 2015 ഡിസംബർ 18-നും 2016 ജനുവരി 25-നും ചില ഭൂവുടമകൾ 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡ് റദ്ദാക്കാനും മാറ്റിവെക്കാനും വേണ്ടി രണ്ട് റിട്ട് ഹർജികൾ സമർപ്പിച്ചു. ഈ ഹർജികൾ ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ നാഗ്പൂർ ബെഞ്ച് 2017 ജൂലൈ 27-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിയാൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. അതിൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപന തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ, അതായത് 2014 ഓഗസ്റ്റ് 8-ന് മുമ്പ് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്ന് ഹൈക്കോടതി മറ്റുകാര്യങ്ങൾക്കൊപ്പം വിധിച്ചിരുന്നു. ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടതിനാൽ, അവാർഡ് നിയമപരമായി അപ്രധാനമായി കണക്കാക്കുകയും അത് റദ്ദാക്കുകയും ചെയ്തു. 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് ഉണ്ടാക്കിയതായി പറയപ്പെടുന്ന അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതാണെന്ന് ഹൈക്കോടതി ഭൂവുടമകളുടെ വാദത്തോട് യോജിച്ചു. ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ഭാഗത്തുനിന്ന് അശ്രദ്ധ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടതിനാൽ, ഇത് പുതിയ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്ക് ആവശ്യകത വരുത്തുകയും ഏറ്റെടുക്കൽ അധികാരിക്ക് വലിയ സാമ്പത്തിക ബാധ്യത വരുത്തുകയും ചെയ്യും. അതിനാൽ, ഭണ്ഡാരാ കളക്ടർക്കും ഭണ്ഡാരാ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർക്കുമെതിരെ അന്വേഷണം നടത്താൻ മഹാരാഷ്ട്ര സർക്കാരിന് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

2013-ലെ നിയമത്തിലെ **24(1)(**എ**)** വകുപ്പിന്റെ വ്യാഖ്യാനം സംബന്ധിച്ച പ്രതിഫലവും തീരുമാനവും**.**

5. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

"**11 എ.** അവാർഡ് വിധിക്കേണ്ട കാലയളവ്

(1) കളക്ടർ 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഒരു അവാർഡ് വിധിക്കണം, ആ കാലയളവിനുള്ളിൽ അവാർഡ് വിധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള മുഴുവൻ നടപടികളും കാലഹരണപ്പെടും:

എന്നാൽ, 1984-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ (ഭേദഗതി) നിയമം ആരംഭിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് പ്രസ്തുത പ്രഖ്യാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഒരു കേസിൽ, അവാർഡ് അത്തരം ആരംഭം മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ ഉണ്ടാക്കണം.

വിശദീകരണം – ഈ വകുപ്പിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ, പ്രസ്തുത പ്രഖ്യാപനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എടുക്കേണ്ട ഏതെങ്കിലും നടപടിയോ നടപടിക്രമമോ ഒരു കോടതി ഉത്തരവ് മുഖേന സ്റ്റേ ചെയ്ത കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം."

ലളിതമായി പറഞ്ഞാൽ, 11-എ വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ഒരു പ്രഖ്യാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ട് വർഷത്തിനുള്ളിൽ 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കണം. അങ്ങനെ ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെടും. വിശദീകരണം അനുസരിച്ച്, പ്രഖ്യാപനത്തെത്തുടർന്ന് എടുക്കേണ്ട ഏതെങ്കിലും നടപടിയോ പ്രൊസീഡിംഗോ കോടതി

ഉത്തരവ് മുഖേന സ്റ്റേ ചെയ്ത കാലയളവ്, രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കണം.

6. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24, 25, 114 എന്നീ വകുപ്പുകൾ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:

"**24. 1894-**ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ചില കേസുകളിൽ കാലഹരണപ്പെട്ടതായി കണക്കാക്കപ്പെടും.

(1) ഈ നിയമത്തിൽ എന്തുതന്നെ അടങ്ങിയിരുന്നാലും, 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമപ്രകാരം (1894-ലെ 1) ആരംഭിച്ച ഏതൊരു ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിലും,

(a) പ്രസ്തുത ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഈ നിയമത്തിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ബാധകമാകും; അല്ലെങ്കിൽ

(b) പ്രസ്തുത 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അത്തരം നടപടികൾ പ്രസ്തുത നിയമം റദ്ദാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ, അതിന്റെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം തുടരും.

(2) (1)-ാം ഉപവകുപ്പിൽ എന്തുതന്നെ അടങ്ങിയിരുന്നാലും, 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമപ്രകാരം (1894-ലെ 1) ആരംഭിച്ച ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ

നടപടികളിൽ, പ്രസ്തുത 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അവാർഡ് ഈ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്നതിന് അഞ്ച് വർഷം മുമ്പോ അതിൽ കൂടുതലോ ഉള്ള കാലയളവിൽ വിധിച്ചിട്ടുള്ളതല്ലെങ്കിലും, ഭൂമിയുടെ ഭൗതിക കൈവശം എടുത്തിട്ടില്ലെങ്കിലോ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിയിട്ടില്ലെങ്കിലോ പ്രസ്തുത നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടതായി കണക്കാക്കും. കൂടാതെ, സമുചിത സർക്കാർ അങ്ങനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഈ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസൃതമായി അത്തരം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ പുതുതായി ആരംഭിക്കേണ്ടതാണ്:

എന്നാൽ, ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുകയും ഭൂരിഭാഗം ഭൂവുടമകൾക്കും നഷ്ടപരിഹാരം അവരുടെ അക്കൗണ്ടുകളിൽ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, പ്രസ്തുത ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമത്തിലെ 4-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള ഏറ്റെടുക്കൽ വിജ്ഞാപനത്തിൽ പേര് ചേർത്തിട്ടുള്ള എല്ലാ ഗുണഭോക്താക്കൾക്കും ഈ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് അനുസൃതമായി നഷ്ടപരിഹാരത്തിന് അർഹതയുണ്ടായിരിക്കും.

25. അവാർഡ് വിധിക്കേണ്ട കാലയളവ്.- കളക്ടർ 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ ഒരു അവാർഡ് വിധിക്കണം, ആ കാലയളവിനുള്ളിൽ അവാർഡ് വിധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള മുഴുവൻ നടപടികളും കാലഹരണപ്പെടും:

എന്നാൽ, സമുചിത സർക്കാരിന്, സാഹചര്യങ്ങൾ ന്യായീകരിക്കുന്നുവെന്ന് അഭിപ്രായമുണ്ടെങ്കിൽ, പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ കാലയളവ് നീട്ടാനുള്ള അധികാരം ഉണ്ടായിരിക്കും:

കൂടാതെ, കാലയളവ് നീട്ടുന്നതിനുള്ള അത്തരം ഏതൊരു തീരുമാനവും രേഖാമൂലം രേഖപ്പെടുത്തുകയും അത് വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുകയും ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരിയുടെ വെബ്സൈറ്റിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്യുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

xx xx xx

114. റദ്ദാക്കലും സംരക്ഷണവും.– (1) 1894-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നിയമം (1894-ലെ 1) ഇതിനാൽ റദ്ദാക്കിയിരിക്കുന്നു.

(2) ഈ നിയമത്തിൽ മറ്റെന്തെങ്കിലും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ, (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള റദ്ദാക്കൽ, റദ്ദാക്കലുകളുടെ ഫലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ (1897-ലെ 10) 6-ാം വകുപ്പിന്റെ പൊതുവായ പ്രയോഗത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്നതായി കണക്കാക്കരുത്.

7. മുകളിലുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ഏതൊരു നിയമമോ ചട്ടമോ റദ്ദാക്കുന്നതിന്റെ ഫലത്തെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുന്ന 1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് പരിശോധിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും:

"**6.** റദ്ദാക്കുന്നതിന്റെ ഫലം –

ഈ നിയമമോ, അല്ലെങ്കിൽ ഈ നിയമം ആരംഭിച്ചതിന് ശേഷം ഉണ്ടാക്കിയ ഏതൊരു കേന്ദ്ര നിയമമോ ചട്ടമോ ഇതിനകം ഉണ്ടാക്കിയതോ ഇനി ഉണ്ടാക്കാനുള്ളതോ ആയ ഏതെങ്കിലും നിയമം റദ്ദാക്കുകയാണെങ്കിൽ, മറിച്ച് ഒരു ഉദ്ദേശ്യം തെളിയാക്കാത്ത പക്ഷം, അത്തരം റദ്ദാക്കൽ:

(a) റദ്ദാക്കൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന സമയത്ത് നിലവിലില്ലാത്തതോ ശക്തിയില്ലാത്തതോ ആയ ഒന്നും പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ

(b) അങ്ങനെ റദ്ദാക്കിയ ഏതൊരു നിയമത്തിന്റെയും മുൻ പ്രവർത്തനത്തെയോ അതിൻകീഴിൽ യഥാവിധി ചെയ്തതോ അനുഭവിക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒന്നിനെയും ബാധിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ

(c) അങ്ങനെ റദ്ദാക്കിയ ഏതൊരു നിയമപ്രകാരവും നേടിയതോ ലഭിച്ചതോ ആയ ഏതെങ്കിലും അവകാശത്തെയോ, പ്രത്യേകാനുകൂല്യത്തെയോ, ബാധ്യതയെയോ, കടമയെയോ ബാധിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ

(d) അങ്ങനെ റദ്ദാക്കിയ ഏതൊരു നിയമത്തിനെതിരെയും ചെയ്ത ഏതെങ്കിലും കുറ്റകൃത്യത്തിന്മേൽ ചുമത്തിയ ഏതെങ്കിലും പിഴയെയോ, കണ്ടുകെട്ടലിനെയോ, ശിക്ഷയെയോ ബാധിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ

(e) മേൽപ്പറഞ്ഞ ഏതെങ്കിലും അവകാശം, പ്രത്യേകാനുകൂല്യം, ബാധ്യത, കടം, പിഴ, കണ്ടുകെട്ടൽ, അല്ലെങ്കിൽ ശിക്ഷ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും അന്വേഷണത്തെയോ, നിയമപരമായ നടപടികളെയോ, പ്രതിവിധിയെയോ ബാധിക്കില്ല;

കൂടാതെ അത്തരം ഏതൊരു അന്വേഷണവും, നിയമപരമായ നടപടിയും, പ്രതിവിധിയും ആരംഭിക്കാനോ, തുടരാനോ, നടപ്പിലാക്കാനോ കഴിയും, കൂടാതെ അത്തരം ഏതൊരു പിഴയും, കണ്ടുകെട്ടലും, ശിക്ഷയും, റദ്ദാക്കുന്ന നിയമമോ ചട്ടമോ പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ ചുമത്തപ്പെടാവുന്നതാണ്."

1897-ലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ (General Clauses Act, 1897) 6-ാം വകുപ്പ്, റദ്ദാക്കിയ ഒരു നിയമം ഒരിക്കലും നിലവിലില്ലാത്തതുപോലെ ഫലപ്രദമല്ലാതാകുന്നു എന്ന കോമൺ ലോ തത്വത്തെ നിരാകരിക്കുന്നു. മുൻകാലങ്ങളിൽ സംഭവിച്ച കാര്യങ്ങൾ ഒഴികെയാണിത്. 6-ാം വകുപ്പ് ഒരു പൊതുവായ താൽക്കാലിക വ്യവസ്ഥയാണ്, ഇത് റദ്ദാക്കപ്പെട്ട നിയമത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സമഗ്രവും വിശാലവുമായ (എ) മുതൽ (ഇ) വരെയുള്ള ഖണ്ഡികകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നു. 6-ാം വകുപ്പിലെ (ബി), (സി), (ഇ) എന്നീ ഖണ്ഡികകൾ പ്രത്യേകമായി പറയുന്നത്, റദ്ദാക്കൽ റദ്ദാക്കിയ നിയമപ്രകാരം നിയമപരമായി ചെയ്തതോ അനുഭവിക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒന്നിനെയും ബാധിക്കില്ല എന്നാണ്; കൂടാതെ റദ്ദാക്കിയ നിയമപ്രകാരം നേടിയതോ ലഭിച്ചതോ ആയ ഏതെങ്കിലും അവകാശത്തെ, പ്രത്യേകാനുകൂല്യത്തെ, ബാധ്യതയെ, അല്ലെങ്കിൽ കടമയെ ബാധിക്കില്ല; അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം ഏതെങ്കിലും അവകാശം, പ്രത്യേകാനുകൂല്യം, ബാധ്യത, കടം, പിഴ മുതലായവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും അന്വേഷണം, നിയമപരമായ നടപടികൾ, അല്ലെങ്കിൽ പ്രതിവിധി എന്നിവയെയും ബാധിക്കില്ല. റദ്ദാക്കിയ നിയമം ഇപ്പോഴും നിലവിലുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ നിയമപരമായ നടപടികളോ അന്വേഷണമോ പ്രതിവിധിയോ ആരംഭിക്കാനും തുടരാനും നടപ്പിലാക്കാനും സാധിക്കും, കൂടാതെ ഏതെങ്കിലും പിഴയോ ശിക്ഷയോ കണ്ടുകെട്ടലോ നടപ്പിലാക്കാനും സാധിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം വ്യത്യസ്തമാണെങ്കിൽ, 6-ാം വകുപ്പിന്റെ ഇളവുകൾ ഒരു പരിധി വരെ അല്ലെങ്കിൽ പൂർണ്ണമായും ബാധകമാകില്ല. വിപരീത ഉദ്ദേശ്യം വ്യക്തമാക്കുകയോ ആവശ്യമായ അനുമാനത്തിലൂടെ കണ്ടെത്തുകയോ ചെയ്യാം. കൂടാതെ, റദ്ദാക്കുന്ന നിയമം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന അതിരുകൾക്കപ്പുറം റദ്ദാക്കലിന്റെ വ്യാപ്തി വിശാലമാകാൻ കഴിയില്ല. അതിനാൽ, റദ്ദാക്കുന്ന നിയമം നേരിട്ടോ ആവശ്യമായ അനുമാനത്തിലൂടെയോ ചില കാര്യങ്ങൾക്ക് ബാധകമല്ലെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ, ഒരു സമഗ്രമായ റദ്ദാക്കൽ പരിമിതപ്പെടുത്താം.

8. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 114-ാം വകുപ്പ്, 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നു. 2013-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതി മുതൽ അത് ഫലപ്രദമല്ലാതാകും. 114-ാം വകുപ്പിന്റെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗത്തിന് ഹാനികരമാകുന്ന വിധത്തിലോ ബാധിക്കുന്ന വിധത്തിലോ റദ്ദാക്കൽ പ്രവർത്തിക്കില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ (General Clauses Act) 6-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗം 2013-ലെ നിയമം "മറ്റെന്തെങ്കിലും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ" എന്നതിന് വിധേയമാണ്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകളാൽ നിർബന്ധിതമാകുമ്പോൾ, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പിന് നിയമപരമായ പ്രാബല്യം നൽകേണ്ടതില്ല.

9. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് ഒരു 'നോൺ ഒബ്സ്റ്റാന്റെ' (non obstante) വ്യവസ്ഥയാണ്. ഇത് മറ്റ് വ്യവസ്ഥകൾക്ക് മേൽ നിയമത്തിന് ഒരു മുൻഗണനാ പദവി നൽകുന്നു. അതനുസരിച്ച്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പ് പ്രകാരം, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 114-ാം വകുപ്പ്, അതുപോലെ ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് എന്നിവ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പ് തടയുന്ന പരിധി വരെ ബാധകമല്ല. ഇതിന് കാരണം, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 114-ാം വകുപ്പ്, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമത അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, 2013-ലെ നിയമത്തിൽ "മറ്റെന്തെങ്കിലും വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിൽ" എന്നതിന് വിധേയമായാണ് ഇതിന്റെ പ്രയോഗം. കൂടാതെ, ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് തന്നെ പറയുന്നത്, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം വിപരീതമാണെങ്കിൽ പൊതുവായ ഇളവുകൾ ബാധകമാകില്ല എന്നാണ്.

10. 24(1) വകുപ്പ്, 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിച്ച രണ്ട് പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു: (i) ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, (ii) ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതിന്റെ റദ്ദാക്കൽ പരിഗണിക്കാതെ റദ്ദാക്കിയ 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം ആയിരിക്കും നടപടികൾ തുടരുന്നതെന്ന് 24(1) വകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവ്യവസ്ഥ പറയുന്നു. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, 2013-ലെ നിയമം ബാധകമല്ല. 2013 ഡിസംബർ 31-നോ അതിനുമുമ്പോ അവാർഡ് നൽകിയിട്ടില്ലെന്ന് അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ, ഈ കേസിൽ 24(1) വകുപ്പിലെ (b) ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമല്ല.[3]

11. നിലവിലെ കേസിൽ, 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നത് വരെ ഒരു അവാർഡിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാത്തതിനാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകും. 24(1)(എ) വകുപ്പ് ജനറൽ ക്ലോസസ് നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള നിയമപരമായ ഇളവുകളുടെ നിയമപരമായ ഫലത്തെ ഭാഗികമായി ഇല്ലാതാക്കുന്നു, കാരണം ഇത് 1894-ലെ നിയമത്തിന്റെയും 2013-ലെ നിയമത്തിന്റെയും പ്രയോഗത്തെ സങ്കരമാക്കുന്നു. 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം വിജ്ഞാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ട് ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുടെ സാധുത നിലനിർത്തുന്നതിനൊപ്പം, 2013-ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും ബാധകമാകുമെന്ന് ഇത് പറയുന്നു. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 4-ാം വകുപ്പ്

3 നിലവിലെ കേസിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(2) വകുപ്പ് പരിശോധിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഈ വകുപ്പ് ബാധകമാകുമ്പോൾ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24-ആം വകുപ്പിലെ 1-ആം ഉപവകുപ്പിനേക്കാൾ പ്രാബല്യം നേടുകയും, ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി **v.** മനോഹർലാലും മറ്റുള്ളവരും **(**ലാപ്സ് – **5** ജഡ്ജിമാർ**)** എന്ന കേസിൽ ഇത് വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ക്കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച വിജ്ഞാപനങ്ങളുടെ നിയമപരമായ ഫലത്തെ ഈ വകുപ്പ് ബോധപൂർവ്വം സംരക്ഷിക്കുകയും 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലാതാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകുന്ന അവാർഡുകൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള 'നിർണ്ണയ തീയതിയുടെ ഈ സംരക്ഷണം' സമയതാമസവും അടിസ്ഥാനസൗകര്യ പദ്ധതികളുടെ ചെലവ് വർദ്ധനവും കുറയ്ക്കുന്നതിനും ഏറ്റെടുക്കലിന് ശേഷമുള്ള ദുരുപയോഗങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനും ഒപ്പം ഭൂവുടമകൾക്ക് 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം വർദ്ധിപ്പിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഒരു നിയമനിർമ്മാണപരമായ നടപടിയാണ്.

12. ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി **v.** മനോഹർലാലും മറ്റുള്ളവരും[4] **(**ലാപ്സ് **- 5** ജഡ്ജിമാർ**)** കേസിൽ, ഒരു ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധിച്ചത്, 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചെങ്കിലും 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് മാത്രമായി ബാധകമാകും എന്നാണ്. എന്നാൽ, 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, 24(1) വകുപ്പിലെ (ബി) ഉപവ്യവസ്ഥ കക്ഷികളുടെ നിലവിലുള്ള അവകാശങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നു. നിലവിലെ കേസിന്റെ ആവശ്യത്തിനായി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(2) വകുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് മുകളിൽ പറഞ്ഞ വിധിയിലെ റേഷ്യോയെ കുറിച്ച് വിശദീകരിക്കേണ്ടതില്ല, എന്നാൽ 2013-ലെ നിയമം പുനരധിവാസത്തിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾക്കൊപ്പം ഉയർന്ന നഷ്ടപരിഹാരവും നൽകുന്നുണ്ടെന്നും, ഈ ഉദ്ദേശിച്ച ആനുകൂല്യം, ബാധകമാകുന്നിടത്തെല്ലാം, എടുത്തുമാറ്റരുത് എന്നും ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച്

4 (2020) 8 എസ്.സി.സി 129

ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്ന് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. അതേസമയം, നിയമപരമായ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ, 24-ാം വകുപ്പിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥകൾക്ക് പൂർണ്ണ പ്രാബല്യം നൽകേണ്ടതുണ്ടെന്ന് നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടു, കാരണം നിയമനിർമ്മാണം നടത്തേണ്ടത് കോടതിയുടെ ജോലിയല്ല. ന്യായമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ നിയമനിർമ്മാണങ്ങളിലെ അവ്യക്തത നീക്കം ചെയ്യാൻ കോടതികൾക്ക് കഴിയും, അവ അങ്ങനെ ചെയ്യാറുമുണ്ട്.

13. നേടിയ അവകാശങ്ങളും നിയമങ്ങളുടെ മുൻകാല പ്രാബല്യവും തമ്മിലുള്ള പരസ്പര ബന്ധം കൈകാര്യം ചെയ്യുമ്പോൾ, ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (മേൽപ്പറഞ്ഞത്) നിരവധി വിധികളെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കുന്നു. 'അവകാശങ്ങളും' 'നടപടിക്രമങ്ങളും' തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം തിരിച്ചറിയുന്നതിന് വേണ്ടി ഇത് ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നത്, മുൻകാല പ്രാബല്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി, കക്ഷികൾക്ക് അത് വരുത്തുന്ന അന്യായത്തിന്റെ അളവിനെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും എന്നാണ്. അങ്ങനെ, സമയപരിധി കുറയ്ക്കുകയും എന്നാൽ ചുരുക്കിയ കാലയളവ് അവസാനിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് വാദിക്കുന്നയാൾക്ക് നിയമനടപടിക്ക് സമയമുണ്ടെങ്കിൽ, ചുരുക്കിയ കാലയളവിനുള്ളിൽ അയാൾ നിയമനടപടി എടുത്തില്ലെങ്കിൽ നിയമപരമായി തടസ്സപ്പെട്ടേക്കാം എന്നുണ്ടെങ്കിലും, മുൻകാല പ്രാബല്യം നൽകാവുന്നതാണ്. നിയമം സമയപരിധി നീട്ടുമ്പോൾ, കാലാവധി കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത നടപടികൾക്ക് നീട്ടിയ കാലയളവിന്റെ ആനുകൂല്യം ബാധകമാകുമെന്ന് ഞങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. നേരെമറിച്ച്, ചുരുക്കിയ സമയപരിധി ഇതിനകം അവസാനിച്ചതിന് ശേഷം സമയപരിധി നീട്ടുകയാണെങ്കിൽ, അത് കേസ് നേരിടുന്ന കക്ഷിക്ക് ഒരു അസ്പഷ്ടമായ പ്രതിരോധമായിരുന്നിരിക്കാം, അത്തരം പ്രതിരോധം ഉന്നയിക്കാനുള്ള അവകാശം നേടിയെടുത്ത കക്ഷിയെ അതിൽ നിന്ന് തടയുന്നത് ന്യായമായിരിക്കില്ല. കൂടാതെ, വ്യക്തമായ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്ന

വാക്കുകളുടെ അഭാവം മുൻകാല പ്രാബല്യം സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാനമായി ഉപയോഗിക്കരുത്, കാരണം ഇത് യഥാർത്ഥ അനുമാനത്തിന് വിപരീതമായിരിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, ഒരു പഴയ നിയമം റദ്ദാക്കുന്ന ഒരു നിയമത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വ്യക്തമായ സൂചനകൾ സാധാരണയായി ഉണ്ടാകുമ്പോഴും, പുതിയ നിയമത്തിന് മുൻകാല പ്രാബല്യം നൽകിയില്ലെങ്കിൽ ഒരു 'വിടവ്' ഉണ്ടാകുമ്പോഴും മുൻകാല പ്രാബല്യത്തിനായുള്ള അനുമാനം ആവശ്യമായി വന്നേക്കാം. അതിന്റെ നേരിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനത്തിൽ ഭാവികാല പ്രാബല്യമുള്ള ഒരു നിയമത്തെ, അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള ആവശ്യകതകളിൽ ഒരു ഭാഗം അത് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിന് മുമ്പുള്ള സമയത്തിൽ നിന്ന് എടുക്കുന്നത് കാരണം, മുൻകാല പ്രാബല്യമുള്ളതായി വിളിക്കാൻ കഴിയില്ല. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ മറ്റൊരു പ്രധാന തത്വം, അന്യായമായ കഠിനമായതും അസംബന്ധവുമായ ഫലങ്ങളിലേക്ക് നയിക്കുന്ന ഒരു നിർമ്മിതി ഒഴിവാക്കണം എന്നതാണ്. ഈ തത്വങ്ങൾ പ്രസക്തമായതിനാൽ, ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം കണ്ടെത്താൻ ഞങ്ങളെ സഹായിക്കും.

14. ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (മേൽസൂചിപ്പിച്ചത്) കേസിലെ 195-ാം ഖണ്ഡികയിൽ, ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് വിധിച്ചത്, 2013-ലെ നിയമം ഭാവികാല പ്രാബല്യത്തോടെയാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് എന്നാണ്. കൂടാതെ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 114, 24 എന്നീ വകുപ്പുകൾ അനുസരിച്ച് ചില ഇളവുകളോടെ ഒരു റദ്ദാക്കൽ നടത്തുന്നു. അങ്ങനെ, 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതുവരെയുള്ള ഘട്ടം വരെ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ നിലനിർത്തുന്നു. അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ, 2013-ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥകൾ ബാധകമാകും; അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ, നിയമം റദ്ദാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ 1894-ലെ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം നടപടികൾ

തുടരും. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഞങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം ഈ കീഴ്വഴക്കം ബഹുമാനത്തോടെ പിന്തുടരുന്നു.

15. തീർച്ചയായും, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പും അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെടുന്നത് പോലെയുള്ള പ്രതികൂല ഫലങ്ങളുള്ള രണ്ട് വ്യത്യസ്ത സമയപരിധികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പും തമ്മിലാണ് തിരഞ്ഞെടുപ്പ്.[5] 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഷയും ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യവും കണക്കിലെടുത്ത്, കൃത്യമായ വാക്കുകളുടെ അഭാവമോ വ്യക്തമായ പ്രഖ്യാപനമോ ശരിയായ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനും പ്രയോഗിക്കുന്നതിനും ഞങ്ങളെ തടസ്സപ്പെടുത്തില്ല. മറ്റു വാക്കുകളിൽ പറഞ്ഞാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്കുകളിൽ പാർലമെന്റിന്റെ അന്തർലീനമായ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് ഞങ്ങൾ പ്രാബല്യവും അർത്ഥവും നൽകണം.

16. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ യുടെ വാചകഘടന പരിശോധിച്ചുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നു. "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്കുകളിൽ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള സമയപരിധിയും ഉൾപ്പെടുന്നു എന്ന് വായിക്കാൻ ഞങ്ങൾ താൽപ്പര്യപ്പെടുന്നു. വിശദീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, 24(1)(എ) വകുപ്പിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന 'എല്ലാം' (all) എന്ന വാക്കിനും "ബന്ധപ്പെട്ട" (relating to) എന്ന

5 താഴെ 21-ാം ഖണ്ഡികയിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(a) വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് നൽകുന്നതിന് നിയമനിർമ്മാതാവ് ഒരു സമയപരിധിയും നിശ്ചയിച്ചിട്ടില്ല എന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ബദൽ വാദം ഞങ്ങൾ തള്ളിക്കളഞ്ഞു.

പ്രയോഗത്തിനും നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ഉൾക്കൊള്ളാൻ വിപുലമായ അർത്ഥം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. "ബന്ധപ്പെട്ട" (relating to) അല്ലെങ്കിൽ "ബന്ധപ്പെട്ട്" (in relation to) എന്നീ പദപ്രയോഗങ്ങൾ സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ച് നേരിട്ടുള്ളതും പരോക്ഷവുമായ പ്രാധാന്യമുള്ള സമഗ്രമായ വാക്കുകളാണ്.[6] അതുപോലെ,1962-ലെ കസ്റ്റംസ് നിയമത്തിന്റെ, 129 സി വകുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ, ഡ്യൂട്ടി നിരക്കുമായിട്ടും മൂല്യനിർണ്ണയത്തിനായുള്ള സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യവുമായിട്ടും നേരിട്ടും അടുത്തുമുള്ള ബന്ധം എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'ബന്ധപ്പെട്ട്' എന്ന പദപ്രയോഗത്തിന് ഈ കോടതി ഒരു സങ്കുചിതമായ അർത്ഥം നൽകിയപ്പോൾ പോലും, സാധാരണയായി 'ബന്ധപ്പെട്ട്' എന്ന പദപ്രയോഗത്തിന് വിശാലമായ അർത്ഥമാണുള്ളതെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചു.[7] സന്ദർഭിക പശ്ചാത്തലം കണക്കിലെടുത്ത് 'ബന്ധപ്പെട്ട' എന്ന പദപ്രയോഗത്തിന് വിശാലമായ അർത്ഥം നൽകുന്ന നിരവധി കേസുകൾ ഗുജറാത്ത് ഊർജ്ജ വികാസ് നിഗം ലിമിറ്റഡ് ***v.*** അമിത് ഗുപ്തയും മറ്റുള്ളവരും[8] എന്ന കേസിൽ പരാമർശിക്കുന്നു. റെനുസാഗർ പവർ കോ. ലിമിറ്റഡ് ***v.*** ജനറൽ ഇലക്ട്രിക് കമ്പനിയും മറ്റൊരാളും[9] എന്ന കേസിൽ, ആർബിട്രേഷൻ ക്ലോസിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ 'ബന്ധപ്പെട്ട്' എന്ന പദം ഏറ്റവും വിശാലമായ വ്യാപ്തിയുള്ളതും ഉള്ളടക്കമുള്ളതുമാണെന്ന് ഈ കോടതി വിധിച്ചു. മൻസുഖ്ലാൽ ധൻരാജ് ജെയിൻ ആൻഡ് അദേഴ്സ് ***v.*** ഏകനാഥ് വിത്തൽ ഓഗാലെ[10] എന്ന കേസിൽ, 1887-ലെ സ്മോൾ കോസസ് കോർട്ട് നിയമത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ 'ബന്ധപ്പെട്ട' എന്ന പ്രയോഗം കൈവശാവകാശം വീണ്ടെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാത്തരം വ്യവഹാരങ്ങളെയും നടപടികളെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സമഗ്രമായ ഒന്നായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടു. എം/എസ് ഡോയ്ച്ചക്ക് സിസ്റ്റംസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് ***v.***

---

6 സംസ്ഥാന വഖഫ് ബോർഡ്, മദ്രാസ്, തങ്ങളുടെ സെക്രട്ടറി മുഖേന *v.* അബ്ദുൾ അസീസ് സാഹിബും മറ്റുള്ളവരും, എ.ഐ.ആർ 1968 മദ്രാസ് 79

7 നവീൻ കെമിക്കൽസ് മാനുഫാക്ചറിംഗ് & ട്രേഡിംഗ് കോ. ലിമിറ്റഡ് v. കളക്ടർ ഓഫ് കസ്റ്റംസ്, (1993) 4 എസ്.സി.സി 320

8 2021 എസ്.സി.സി ഓൺലൈൻ എസ്.സി 194

9 (1984) 4 എസ്.സി.സി 679

10 (1995) 2 എസ്.സി.സി 665

യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും[11] എന്ന കേസിൽ വീണ്ടും വിശാലമായ വ്യാഖ്യാനം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു, "ബന്ധപ്പെട്ട്" എന്ന പ്രയോഗം മറ്റൊരു വിഷയത്തെ മുൻകൂട്ടി കാണുന്ന വളരെ വിശാലമായ ഒരു പ്രയോഗമാണെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചു. എം/എസ് ഡോയ്ച്ചക്ക് സിസ്റ്റംസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് (മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്) എന്ന കേസിൽ, 1986-ലെ സ്വദേശി കോട്ടൺ മിൽസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് (അക്വിസിഷൻ ആൻഡ് ട്രാൻസ്ഫർ ഓഫ് അണ്ടർടേക്കിംഗ്സ്) നിയമത്തിലെ 3-ാം വകുപ്പിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, "ബന്ധപ്പെട്ട" എന്ന പ്രയോഗത്തിന് 'ബന്ധപ്പെടുത്തുക അല്ലെങ്കിൽ ബന്ധത്തിൽ കൊണ്ടുവരിക' എന്ന അർത്ഥം നൽകി.[12] ഈ വാക്കുകൾ സമഗ്രമാണ്, കൂടാതെ നേരിട്ടും പരോക്ഷമായും പ്രാധാന്യമുണ്ടാകാം. ഗുജറാത്ത് ഊർജ്ജ വികാസ് നിഗം ലിമിറ്റഡ് (മേൽപ്പറഞ്ഞത്) കേസിലെ വിധി കോർപ്പസ് ജൂറിസ് സെകുണ്ടം (Corpus Juris Secundum) എന്നതിനെ കിറിച്ച് പരാമർശിക്കുന്നു, അവിടെ "ബന്ധപ്പെട്ട" എന്ന പ്രയോഗം "ബന്ധപ്പെട്ടത്", "അനുബന്ധമായത്" എന്നിവയ്ക്ക് തുല്യമോ പര്യായമോ ആയി കണക്കാക്കപ്പെട്ടു. "അനുബന്ധമായത്" എന്ന പ്രയോഗം വിപുലീകരണത്തിന്റെ പ്രയോഗമാണെന്നും ചുരുക്കലിന്റെതല്ലെന്നും നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾ "ബന്ധപ്പെട്ട" എന്ന പ്രയോഗം സാധാരണയായി "ഏതെങ്കിലും ബന്ധത്തിൽ നിൽക്കുക, ബന്ധമുണ്ടായിരിക്കുക അല്ലെങ്കിൽ ആശങ്കയുണ്ടായിരിക്കുക, ബന്ധപ്പെടുക, പരാമർശിക്കുക, ബന്ധപ്പെടുത്തുക അല്ലെങ്കിൽ ബന്ധത്തിൽ കൊണ്ടുവരിക" എന്നിവയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.[13] അതിനാൽ, നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾ 'ബന്ധപ്പെട്ട' എന്ന പ്രയോഗം, ആവശ്യവും അനിവാര്യവുമായ സന്ദർഭങ്ങളിൽ വിപുലവും വിശാലവുമായ അർത്ഥം നൽകിക്കൊണ്ട് നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുന്ന തരത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെടണം.

---

11 (1988) 2 എസ്.സി.സി 299

12 മെസേഴ്സ് ഡോയ്ച്ചക്ക് സിസ്റ്റംസ് പ്രൈവറ്റ് ലിമിറ്റഡ് v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും, (1988) 2 എസ്.സി.സി 299

13 എച്ച്.എച്ച്. മഹാരാജാധിരാജ മാധവ് റാവു ജീവാജി റാവു സിന്ധ്യ ബഹദൂർ ഓഫ് ഗ്വാളിയോർ മുതലായവർ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റൊരാളും, (1971) 1 SCC 85 എന്ന കേസിലെ ജസ്റ്റിസ് മിത്രയുടെ വിധി (308-ആം ഖണ്ഡിക) കാണുക.

ഈ വ്യാഖ്യാന പ്രവണത കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, "ഈ നിയമത്തിലെ നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന വാക്കുകൾക്ക് 'ബന്ധപ്പെട്ട' എന്ന വാക്കിന് നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രധാന വ്യവസ്ഥകളിലേക്ക് മാത്രം, അതായത് 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26-ാം വകുപ്പ് മുതൽ 30 വരെയുള്ളവയിലേക്ക് മാത്രം, ഒരു നിയന്ത്രിത ധാരണ നൽകരുത്. മറിച്ച്, നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി വ്യവസ്ഥ, അതായത് 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിധത്തിൽ ഈ പ്രയോഗത്തിന് വിപുലമായ അർത്ഥം നൽകണം.

17. ലിമിറ്റേഷൻ നിയമം സാധാരണയായി നടപടിക്രമപരമായി (procedural) കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു, കാരണം അതിന്റെ ലക്ഷ്യം ഒരു അവകാശം സൃഷ്ടിക്കുകയല്ല, മറിച്ച് അവകാശങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനോ വിധിന്യായങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനോ നിയമനടപടികൾ ആരംഭിക്കേണ്ട സമയപരിധി നിർണ്ണയിക്കുക എന്നതാണ്. അതിനാൽ, ലിമിറ്റേഷൻ നിയമങ്ങൾക്ക് അവയുടെ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതിന് ശേഷം കൊണ്ടുവരുന്ന എല്ലാ നിയമനടപടികളെ സംബന്ധിച്ചും മുൻകാല പ്രാബല്യമുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ലിമിറ്റേഷൻ സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങൾ ഭാവികാല പ്രാബല്യമുള്ളവയാണെന്ന് വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതായത് അവ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തീയതിയിൽ ഇതിനകം നിരോധിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ അത് പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നില്ല, നിലവിലുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവകാശത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നുമില്ല. ഈ അർത്ഥത്തിൽ, ലിമിറ്റേഷൻ വ്യവസ്ഥകൾ ഒരു കൂട്ടം വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ നടപടിക്രമപരവും മറ്റൊരു കൂട്ടം വസ്തുതകളുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഗണ്യമായ നിയമവും (substantive) ആകാം. അതിനാൽ, സമയപരിധി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഷ വ്യക്തമായി, പ്രകടമായി അല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമായ സൂചനകളിലൂടെ, നേടിയ അവകാശങ്ങളെ ഇല്ലാതാക്കുന്ന ഒരു വിപരീത ഉദ്ദേശ്യം പ്രകടമാക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം വ്യവസ്ഥയെ

ഭാവികാല പ്രാബല്യമുള്ളതായി കണക്കാക്കണം. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥയുടെപശ്ചാത്തലത്തിൽ, ഈ ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകണമെങ്കിൽ അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള കാലയളവ് അവസാനിച്ചിട്ടില്ലായിരിക്കണം, കൂടാതെ 2014 ജനുവരി 1-ന് സമയം ലഭ്യമായിരിക്കണം. 2014 ജനുവരി 1-ന് മുമ്പ് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള കാലയളവ് അവസാനിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഇതിനകം ലഭിച്ച അവകാശങ്ങളെ തടയുന്നതിനോ നിഷേധിക്കുന്നതിനോ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകില്ല. നിലവിലെ കേസ്, 2013-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നതുകൊണ്ട് ഭൂവുടമകളുടെ നിലവിലുള്ള അവകാശങ്ങൾ എടുത്തുമാറ്റുന്ന ഒന്നല്ല.

18. 25-ാം വകുപ്പ് എന്നത് 24-ാം വകുപ്പിനെ ഉടൻ പിന്തുടരുന്ന ഒരു നടപടിക്രമ നിയമമാണ്. കൂടാതെ, 25 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന കൂട്ടത്തിന്റെ ഭാഗവുമാണ്. അതിനാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ "നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും" എന്ന പ്രയോഗത്തിൽ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് ഉൾപ്പെടും.

19. നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് ഒരിക്കലും ലളിതമായ കാര്യമല്ല. ഇത് സങ്കീർണ്ണമായ വസ്തുതാപരവും നിയമപരവുമായ ഒരു പ്രക്രിയയാണ്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26-ാം വകുപ്പിന്റെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം കണക്കാക്കിയ കമ്പോളവില ഒന്നാം പട്ടികയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഘടകം കൊണ്ട് ഗുണിക്കണം. നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങളും ഒന്നാം പട്ടികയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പണമടവ് വിശദാംശങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തി വ്യക്തിഗത അവാർഡുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ 30(2) വകുപ്പ് കളക്ടറോട് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഒന്നാം പട്ടിക

പ്രകാരം, ഗ്രാമീണ മേഖലകളിൽ കമ്പോളവിലയുടെ ഘടകം/ഗുണകം നഗരപ്രദേശത്തുനിന്നുള്ള ദൂരം അനുസരിച്ച് ഒന്നിനും രണ്ടിനും ഇടയിലാകാം, ഈ ഘടകം/ഗുണകം "സമുചിത സർക്കാർ" വിജ്ഞാപനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. രണ്ടാമത്തെ പ്രശ്നം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ഈ വശം പ്രധാനമാണ്, പിന്നീട് ഇത് ശ്രദ്ധിക്കും. അങ്ങനെ, ഗ്രാമീണ മേഖലകൾക്ക് "സമുചിത സർക്കാർ" ഗുണകം വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നത് വരെ, 26-ാം വകുപ്പിന്റെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് ഇത് വ്യക്തമായി പറയുന്നു. ഒന്നിൽ കൂടുതൽ ഗുണകം ബാധകമാകുമ്പോൾ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം ഭൂമിയുടെ കമ്പോളവിലയേക്കാൾ കൂടുതലായിരിക്കും. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 30(1) വകുപ്പ് പറയുന്നത്, കളക്ടർ മൊത്തം നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിച്ച ശേഷം, അന്തിമ അവാർഡിൽ എത്താൻ, നഷ്ടപരിഹാര തുകയുടെ 100% ന് തുല്യമായ 'സൊളേഷ്യം' ചുമത്തണം എന്നാണ്. 30(3) വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ഭൂവുടമകൾക്ക് ഭൂമിയുടെ കമ്പോളവില കൂടാതെ, "4-ാം വകുപ്പിന്റെ (2)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള സാമൂഹിക ആഘാത പഠനത്തിന്റെ വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി മുതൽ, അത്തരം ഭൂമിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, കളക്ടറുടെ അവാർഡ് തീയതിയോ ഭൂമിയുടെ കൈവശമെടുക്കുന്ന തീയതിയോ ഏതാണോ ആദ്യം സംഭവിക്കുന്നത് അതുവരെ" പ്രതിവർഷം പന്ത്രണ്ട് ശതമാനം നിരക്കിൽ കണക്കാക്കിയ തുകയ്ക്ക് അർഹതയുണ്ട്.[14] നേരെമറിച്ച്, 1894-ലെ നിയമപ്രകാരമുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ വ്യത്യസ്തമാണ്. 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം, ഗുണകം/ഘടകം ബാധകമാക്കേണ്ടതില്ല, നൽകേണ്ട സൊളേഷ്യം 30 ശതമാനമാണ്. 25-ാം വകുപ്പിൽ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ സമയപരിധി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്, 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ സമയവും

14 നിലവിലെ തർക്കത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ സെക്ഷൻ 30(3) വകുപ്പുകൾ ഞങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നില്ല.

ജോലിയും പ്രയത്നവും കണക്കിലെടുത്ത് ആവശ്യവും ഉചിതവുമായ ഒരു കണക്കുകൂട്ടിയ നിർദ്ദേശമാണ്.

20. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24, 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളുടെ ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം പ്രഖ്യാപനം പുറപ്പെടുവിച്ച തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കുന്ന രണ്ട് വർഷത്തെ അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഉണ്ടാക്കേണ്ട അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാക്കിയാൽ പ്രായോഗികമായ അസംബന്ധങ്ങളും അപാകതകളും ഉണ്ടാകാം എന്ന് ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. ഇത്, റദ്ദാക്കിയ 1894-ലെ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് പിന്നിലുള്ള നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് വിപരീതമായിരിക്കും. ഇതിന് രണ്ട് ലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ട്: (i) 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാൻ അധികാരികൾക്ക് മതിയായ സമയം നൽകുക; കൂടാതെ (ii) 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള രണ്ട് വർഷത്തെ കാലയളവ് 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം പന്ത്രണ്ട് മാസമായി കുറച്ചുകൊണ്ട് ഭൂവുടമകൾക്ക് വേഗത്തിലും കാലതാമസമില്ലാതെയും പണം ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക. 2012 ജനുവരിയിൽ പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച കേസുകളിൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ, 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാനുള്ള സമയം ഒരു ദിവസം മുതൽ ഒരു മാസം വരെ വ്യത്യാസപ്പെടാം. 1894-ലെ നിയമം റദ്ദാക്കുന്നതിന് പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച കേസുകളിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ കാലയളവ് കഴിഞ്ഞിട്ടും ഒരു അവാർഡ് സാധുവാകുന്നതിനാൽ ഭൂവുടമകൾക്ക് നഷ്ടമുണ്ടാകും. ആദ്യത്തെ കൂട്ടം കേസുകളിൽ,

നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭാരമേറിയ വസ്തുതാപരവും നിയമപരവുമായ കാര്യങ്ങളും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ട ആവശ്യകതയും പരിഗണിച്ച്, അവാർഡുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് പ്രായോഗികമല്ലാത്ത കാര്യമായിരിക്കും. ധൃതിയിലുള്ളതും തെറ്റായതുമായ അവാർഡുകൾ ഭൂവുടമകൾക്ക് ദോഷകരമാകും. അവാർഡുകൾ പ്രഖ്യാപിച്ചില്ലെങ്കിൽ, ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്ക് അസാധുവാകും, ഇത് അത്തരം നടപടികൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പിന്റെ നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തും. അതിനാൽ, നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് അനുസൃതമായ ഒരു നീതിയുക്തവും ന്യായവും യോജിപ്പുള്ളതുമായ വ്യാഖ്യാനം സ്വീകരിക്കാമെന്ന് ഞങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24, 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ എന്നിവയുടെ ലക്ഷ്യവും ഉദ്ദേശ്യവും മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകുന്ന ഒരു യുക്തിസഹമായ സമീപനം ആവശ്യമാണ്. സമയപരിധിയുടെ ആരംഭ ബിന്ദുവായി 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നത് 25-ാം വകുപ്പ് സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്ന് ഞങ്ങൾക്കറിയാം. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥയുടെപശ്ചാത്തലത്തിൽ, 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം ഉണ്ടാകില്ല, എന്നാൽ 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനം ഉണ്ടാകും. 2014 ജനുവരി 1-ന് 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ സാധുവാകുമ്പോൾ, നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് പ്രാബല്യം നൽകുകയും ആരംഭ ബിന്ദു കണക്കാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 6-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ വ്യത്യസ്തമല്ല, അവ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 19-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള പ്രഖ്യാപനങ്ങളുടെ അതേ ഉദ്ദേശ്യം നിറവേറ്റുന്നു. തൽഫലമായി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം വരുന്ന കേസുകളിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ്

പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള/ഉണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി 2014 ജനുവരി 1 മുതൽ, അതായത് 2013-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കുമെന്ന് ഞങ്ങൾ വിധിക്കുന്നു. 2014 ജനുവരി 1 മുതൽ പന്ത്രണ്ട് മാസത്തിനുള്ളിൽ ഉണ്ടാക്കിയാൽ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡുകൾ സാധുവായിരിക്കും. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം 2013 ഡിസംബർ 31-നോ അതിനുമുമ്പോ കാലഹരണപ്പെട്ട ഒരു പ്രഖ്യാപനം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കപ്പെടില്ല എന്ന 16-ാം ഖണ്ഡികയിൽ (മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്) പറഞ്ഞിട്ടുള്ള നിബന്ധനയ്ക്ക് ഈ വിധി വിധേയമാണ്.

21. 2014-ലെ നഷ്ടപരിഹാരം, പുനരധിവാസം, പുനർസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതക്കുമുള്ള നിയമത്തിലെ (മഹാരാഷ്ട്ര) ചട്ടങ്ങളുടെ, 19-ാം ചട്ടത്തിനെ[15] ആശ്രയിച്ച്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിന് ഒരു നിയന്ത്രിത അർത്ഥം നൽകണമെന്നും അതിനെ ഒഴിവാക്കണമെന്നുമുള്ള ഭൂവുടമകളുടെ വാദം തെറ്റാണ്. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 4(i) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള വിജ്ഞാപനം 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും, 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലാത്ത കേസുകളിൽ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26, മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന സൂത്രവാക്യം ബാധകമാകുമെന്ന് ഈ ചട്ടം പറയുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള സൂത്രവാക്യത്തെക്കുറിച്ച് ചട്ടം പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള

15 **19. 1894-**ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമപ്രകാരം ആരംഭിച്ച ഭൂരേഖാ നടപടികൾ-(1) 1894-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ (1894-ലെ I) 4-ാം വകുപ്പിലെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് ഒരു വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുകയും, പ്രസ്തുത 1894-ലെ ഭൂപരിഷ്കരണ നിയമത്തിലെ (1894-ലെ I) 11-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം 2013 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് ഒരു അവാർഡ് നൽകാതിരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏതൊരു നടപടിയും, 2013-ലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ, പുനരധിവാസം, പുനഃസ്ഥാപനം എന്നിവയിലെ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും സുതാര്യതയ്ക്കുമുള്ള അവകാശ നിയമത്തിലെ, (2013-ലെ 30) 26 മുതൽ 30 വരെയുള്ള വകുപ്പുകൾ നൽകിയിട്ടുള്ള സൂത്രവാക്യം അനുസരിച്ച് തുടരുന്നതാണ്.

സമയപരിധി നിർണ്ണയിക്കുന്ന 25-ാം വകുപ്പ് ബാധകമല്ലെന്ന് ഇതിനർത്ഥമില്ല. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം വിധിച്ച അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാണെന്നും, പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ സമയപരിധി 2014 ജനുവരി 1 മുതൽ ആരംഭിക്കുമെന്നും ഞങ്ങൾ വിധിക്കുന്നു.

22. 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധിയോ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പോ ബാധകമാകില്ല എന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ബദൽ വാദം, നിയമനിർമ്മാണസഭ ഒരിക്കലും വിഭാവനം ചെയ്യാത്ത ഒരു സാഹചര്യത്തിലേക്ക് നയിക്കുമെന്ന് ഞങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ അനന്തരഫലമായി, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനും സമയപരിധി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടാവില്ല. ഇത് അസ്വീകാര്യമാണ്, കൂടാതെ 2013-ലെ നിയമത്തിൽ 25-ാം വകുപ്പ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനുള്ള നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് ഇത് പൂർണ്ണമായും വിപരീതവുമാണ്. 24-ാം വകുപ്പ്, ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്) കേസിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചതുപോലെ, അത്തരം നിർമ്മിതിയെ പിന്തുണക്കില്ല. അതിനാൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ അസംബന്ധങ്ങളും പൊരുത്തക്കേടുകളും ഒഴിവാക്കാൻ യുക്തിസഹവും ലക്ഷ്യബോധമുള്ളതുമായ നിർമ്മിതി ന്യായീകരിക്കപ്പെടുന്നു.

<u>അവാർഡ് **2013**-ലെ നിയമത്തിന്റെ **25**-ാം വകുപ്പിന് കീഴിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചോ അതോ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടോ?</u>

23. അപ്പീൽവാദികൾ ഉന്നയിച്ച വാദമനുസരിച്ച്, 2014 ഒക്ടോബർ 30-നാണ് അവാർഡ് പ്രഖ്യാപിച്ചത്, ഇത് 2014 ജനുവരി 1-ന് പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് നിശ്ചയിച്ച പന്ത്രണ്ട് മാസത്തെ സമയപരിധിക്കുള്ളിലാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഭൂവുടമകൾ പ്രസിദ്ധീകരണ തീയതിയെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നു. 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് തീയതി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതാണെന്ന് അപവദിത വിധിന്യായത്തിൽ പറയുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഈ തർക്കം പരിശോധിക്കുന്നതിന് മുമ്പ്, ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ച് റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274/2014-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച സ്റ്റേ ഉത്തരവിന്റെ ഫലം ആദ്യം ശ്രദ്ധിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും. പ്രസ്തുത സ്റ്റേ ഉത്തരവിന്റെ ഫലം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്, നാം വീണ്ടും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 26(2) വകുപ്പ് പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ വകുപ്പ് അനുശാസിക്കുന്നത്, (1)-ാം ഉപവകുപ്പ് പ്രകാരം കണക്കാക്കിയ കമ്പോളവില ഒന്നാം പട്ടികയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഘടകം കൊണ്ട് ഗുണിക്കണം എന്നാണ്. ഒന്നാം പട്ടിക, ഭൂമി ഏറ്റെടുത്തവർക്കും 3-ാം വകുപ്പിലെ ഉപവ്യവസ്ഥ (സി) യിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ള കുടിയാൻമാർക്കും നൽകേണ്ട ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ നഷ്ടപരിഹാര പാക്കേജ് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിവിധ ഘടകങ്ങൾ എണ്ണമിട്ടു പറയുന്നു. ഒന്നാം പട്ടികയിലെ 2-ഉം 3-ഉം കോളങ്ങൾ അനുശാസിക്കുന്നത്, ഗ്രാമീണ മേഖലകളിൽ കമ്പോളവില, നഗരപ്രദേശത്തുനിന്നുള്ള പദ്ധതിയുടെ ദൂരം അനുസരിച്ച് 1-നും 2-നും ഇടയിലുള്ള ഒരു ഘടകം കൊണ്ട് ഗുണിക്കുകയോ ഫാക്ടർ ചെയ്യുകയോ ചെയ്യണം എന്നാണ്. ഈ ഘടകം "സമുചിത സർക്കാർ" വിജ്ഞാപനം ചെയ്യണം. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, ഘടകം/ഗുണകം 1-ൽ കൂടുതലാകുമ്പോൾ, നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം കമ്പോളവിലയേക്കാൾ ആനുപാതികമായി കൂടുതലായിരിക്കും.

24. 2014 മാർച്ച് 19-ന് മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാർ, എല്ലാ ഗ്രാമീണ മേഖലകളിലും ഗുണകം (multiplier) 1 ആയിരിക്കുമെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഈ വിജ്ഞാപനം ബോംബെ ഹൈക്കോടതിയുടെ ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ചിന് മുമ്പാകെ 2014-ലെ റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274-ൽ ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുകയും, തുടർന്ന് ഹൈക്കോടതി 2014 മെയ് 26-ലെ ഇടക്കാല ഉത്തരവ് പ്രകാരം വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം, നടപ്പാക്കൽ, പ്രയോഗം എന്നിവ സ്റ്റേ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. തൽഫലമായി, മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാർ 2014 ജൂലൈ 7-ലെ കത്തിലൂടെ ഡിവിഷണൽ കമ്മീഷണർമാരോട്, റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274/2014-ൽ ഹൈക്കോടതിയുടെ അടുത്ത ഉത്തരവുകൾ ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ അവാർഡുകൾ പ്രഖ്യാപിക്കരുത് എന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചു. 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ന് മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാർ മറ്റൊരു വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു, അതിൽ ചില ഗ്രാമീണ മേഖലകളിൽ ബാധകമാക്കിയ ഗുണകം 1.10 ആയിരുന്നു. ഇതിന് മറുപടിയായി, 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ലെ വിജ്ഞാപനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാനും സ്റ്റേ തേടാനും വേണ്ടി റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274/2014 ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ ഒരു അപേക്ഷ നൽകി. സംസ്ഥാന സർക്കാർ, അതിനുപകരം, സ്റ്റേ ഉത്തരവ് ഭേദഗതി ചെയ്യാനോ ഒഴിവാക്കാനോ ഒരു അപേക്ഷ നൽകി. 2014 സെപ്റ്റംബർ 23-ലെ ഉത്തരവ് പ്രകാരം, 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് സ്റ്റേ നിഷേധിച്ചുവെങ്കിലും, 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ലെ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിച്ചതിന് ശേഷം പുറപ്പെടുവിച്ച അവാർഡുകൾ റിട്ട് പെറ്റിഷനിലെ തീരുമാനത്തിന് വിധേയമായിരിക്കുമെന്ന് ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചു.

25. അപവദിത വിധിന്യായത്തിൽ പറയുന്നത്, 2014 മെയ് 26-ലെ സ്റ്റേ ഉത്തരവ് പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന കാലയളവ് അപ്രധാനവും അപ്രസക്തവുമാണ് എന്നാണ്, കാരണം ഹൈക്കോടതി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾക്ക് സ്റ്റേ നൽകിയിരുന്നില്ല. ഈ ന്യായവാദം അംഗീകരിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്, കാരണം ഇത് ഇടക്കാല ഉത്തരവിന്റെ ഭാഷയും

നഷ്ടപരിഹാരം പുനർനിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ അതിന്റെ യഥാർത്ഥ ഫലവും അവഗണിക്കുന്നു. ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച ഇടക്കാല ഉത്തരവ് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കാനുള്ള നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിൽ നിന്ന് അധികാരികളെ തടഞ്ഞിരുന്നു. ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്) നിരവധി അധികാരികളെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കുന്നു, അതിൽ അഭയ് റാം *(ഡി)* ബൈ എൽ.ആർ.എസും മറ്റുള്ളവരും ***v.*** യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യയും മറ്റുള്ളവരും[16] ഉൾപ്പെടുന്നു, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പിന്റെ ഉപവ്യവസ്ഥയിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള "പ്രവർത്തനത്തിനോ നടപടികൾക്കോ സ്റ്റേ" എന്ന വാക്കുകൾക്ക് ഉചിതമായ അർത്ഥം നൽകാൻ. ഇത് ഒരു കോടതി പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഏതൊരു തരം ഉത്തരവിനെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു, അത് ഒരു തരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു തരത്തിൽ അധികാരികളെ അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് തടയുകയോ നിരോധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നു. ഈ തടസ്സപ്പെട്ട കാലയളവ്, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അധികാരി അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കപ്പെടും. കൂടാതെ, നിലവിലെ കേസിൽ അനുവദിച്ച സ്റ്റേ, അതിനായി സ്റ്റേ ലഭിക്കാത്ത മറ്റുള്ളവർക്കും ബാധകമാകും.

26. ഇൻഡോർ ഡെവലപ്മെന്റ് അതോറിറ്റി (മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്) എന്ന കേസിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(2) വകുപ്പിനെക്കുറിച്ച് പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 19-ാം വകുപ്പിലും 69-ാം വകുപ്പിലും സമയത്തിന്റെ ഒഴിവാക്കലിന് വ്യക്തമായ വ്യവസ്ഥയുണ്ടെങ്കിലും, സമാനമായ ഒരു വ്യവസ്ഥ സമയത്തിന്റെ ഒഴിവാക്കലിനായി ഇല്ലെന്ന് ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ഭരണഘടനാ ബെഞ്ച് 5-ാം തർക്കവിഷയം ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ – 'ഒരു കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച സ്റ്റേ അല്ലെങ്കിൽ ഇൻജംഗ്ഷൻ ഉത്തരവിന്റെ ഫലം, അധികാരികളെ

16 (1997) 5 എസ്.സി.സി 421

കൈവശമെടുക്കുന്നതിൽ നിന്നോ പണം നൽകുന്നതിൽ നിന്നോ തടയുന്നത്, അതിന്റെ ഒഴിവാക്കൽ' – അത്തരം ഒഴിവാക്കലിന്റെയും 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 19-ാം വകുപ്പിലും 69-ാം വകുപ്പിലും വ്യക്തമായ വ്യവസ്ഥയുടെ അഭാവം ഒരു പ്രത്യേക നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്ന് നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. സമയത്തിന്റെ ഒഴിവാക്കലിനായുള്ള വ്യവസ്ഥ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(2) വകുപ്പിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചെടുത്തു. മേൽപ്പറഞ്ഞ ആവശ്യത്തിനായി, വിധിന്യായത്തിലെ പ്രസക്തമായ ഭാഗങ്ങൾ താഴെ നൽകുന്നു:

> "331. ഈ കാരണങ്ങളാൽ, ഒരു പ്രത്യേക കേസിൽ അല്ലെങ്കിൽ കേസുകളിൽ, ഏറ്റെടുത്ത ഭൂമി കൈവശമെടുക്കുന്നതിൽ നിന്നോ അവാർഡ് പ്രാബല്യത്തിൽ വരുത്തുന്നതിൽ നിന്നോ സംസ്ഥാനത്തെ തടഞ്ഞ ഏതെങ്കിലും ഇടക്കാല ഉത്തരവ് നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥ വ്യക്തമായി നിയമനിർമ്മാണം ചെയ്യാത്തത്, 5 വർഷത്തെ കാലയളവ് കണക്കാക്കുന്നതിന് അത്തരം കാലയളവോ കാലയളവുകളോ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് കാരണമാകില്ലെന്ന് വിധിക്കുന്നു. 19-ാം വകുപ്പ്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 69-ാം വകുപ്പ് എന്നിവ പ്രകാരം കാലഹരണപ്പെടുന്നതിന്റെ അനന്തരഫലങ്ങളോടുകൂടിയ സമയപരിധികൾ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അത്തരം സമയം (ഇടക്കാല ഉത്തരവുകളുടെ നിലനിൽപ്പ്) ഒഴിവാക്കുന്നത് നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ പ്രത്യേക ഉദ്ദേശ്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഈ കോടതി, ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, പുതിയ നിയമപ്രകാരം (1894-ലെ നിയമപ്രകാരവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല) ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാത്തതിനോ കൈവശം എടുക്കാത്തതിനോ മുഴുവൻ ഏറ്റെടുക്കലും കാലഹരണപ്പെടുന്നതിന് ഒരു വ്യവസ്ഥയും നിയമനിർമ്മാണം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. കൂടാതെ, പണമടവ്, നിക്ഷേപ വ്യവസ്ഥകൾ (77-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം) പാലിക്കാത്തത് 80-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം ഉയർന്ന പലിശ നൽകുന്നതിന് മാത്രമേ കാരണമാകുന്നുള്ളൂ. ഏറ്റെടുക്കലുകൾ കാലഹരണപ്പെട്ടോ

ഇല്ലയോ എന്ന് നിർണ്ണയിക്കുമ്പോൾ, ഇടക്കാല ഉത്തരവുകൾ നിലനിന്നിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥയുടെ അഭാവം, നിലവിലെ കേസിൽ, അശ്രദ്ധയുടെയോ ആകസ്മികതയുടെയോ വ്യക്തമായ ഫലമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ, 'ആക്ടസ് ക്യൂറിയ നെമിനെം ഗ്രാവബിറ്റ്' എന്ന തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള തത്വം പ്രയോഗിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുന്നത് അനീതിക്ക് കാരണമാകും.

27. 24(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം സ്റ്റേ ഉത്തരവുകൾ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥയുടെ അഭാവത്തിൽ, നിയമത്തിന് എല്ലാ സാധ്യതകളും നൽകാൻ കഴിയില്ലെന്നും, നിയമനിർമ്മാണ ഉദ്ദേശ്യം മനസ്സിലാക്കി ജുഡീഷ്യൽ വ്യാഖ്യാനത്തിലൂടെ വിടവുകൾ നികത്തേണ്ടത് കോടതികളുടെ കടമയാണെന്നും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. കോടതി, സന്ദർഭം കണക്കിലെടുത്ത്, വ്യവസ്ഥയിലെ വാക്കുകൾ യുക്തിസഹമായ രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. അതനുസരിച്ച്, 24(2) വകുപ്പ് ഇടക്കാല സ്റ്റേ സമയത്ത് ചെലവഴിച്ച കാലയളവ് ഒഴിവാക്കുന്നുവെന്നും, നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിനോ ഭൂമി കൈവശമെടുക്കുന്നതിനോ സ്റ്റേ ഉത്തരവ് തടസ്സപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ അധികാരികൾക്ക് തെറ്റോ നിഷ്ക്രിയത്വമോ ആരോപിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നും വിധിച്ചു. ഈ കണ്ടെത്തലിൽ എത്താൻ, ഈ കോടതി നിയമപരമായ വ്യാഖ്യാനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിരവധി വിധിന്യായങ്ങളെയും ഗ്രന്ഥങ്ങളെയും ആശ്രയിച്ചു, അതിൽ താഴെ പറയുന്ന നിയമ തത്വങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു:

- **"**ലെക്സ് നോൺ കോജിറ്റ് ആഡ് ഇംപോസിബിലിയ**" (lex non cogit ad impossibilia)** – അസാധ്യമായ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ നിയമം ഒരാളെ നിർബന്ധിക്കുന്നില്ല;

- **"**ആക്ടസ് ക്യൂറിയ നെമിനെം ഗ്രാവബിറ്റ്**"** **(actus curiae neminem gravabit)** – കോടതിയുടെ ഒരു പ്രവൃത്തിയും ഒരാൾക്കും ദോഷകരമാകരുത്;
- **"**നെമോ ടെനെറ്റർ ആഡ് ഇംപോസിബിലിയ**"** **(nemo tenetur ad impossibilia)** – അസാധ്യമായ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ ആരും ബാധ്യസ്ഥനല്ല;
- **"**ഇംപോട്ടെൻഷ്യ എക്സ്ക്യൂസറ്റ് ലെഗെം**"** **(impotentia excusat legem)** – ഒരു വ്യക്തിക്ക് നിയമം മൂലം ചുമത്തിയ ഒരു കടമ നിർവഹിക്കാൻ കഴിയാതെ വരുമ്പോൾ, അയാളുടെ ഭാഗത്ത് യാതൊരു വീഴ്ചയുമില്ലാതെ, അയാൾക്ക് മറ്റൊരു പരിഹാരവും ഇല്ലാത്തപ്പോൾ, നിയമം അയാളെ സാധാരണഗതിയിൽ ഒഴിവാക്കും.

28. **"**കമ്മോഡം എക്സ്-ഇൻജൂറിയ സുവ നെമോ ഹാബെരെ ഡെബെറ്റ്**"** **(commodum ex-injuria sua nemo habere debet)** (അർത്ഥം: ഒരാളുടെ സ്വന്തം തെറ്റിൽ നിന്ന് ഒരു കക്ഷിക്ക് പ്രയോജനം ലഭിക്കരുത്) എന്ന തത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, നിരന്തരമായി കേസ് നടത്തുന്നവർക്ക് 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം വർദ്ധിപ്പിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം ലഭിക്കാൻ നിയമനിർമ്മാണം ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല, മറിച്ച് നഷ്ടപരിഹാരം സ്വീകരിക്കുകയും കൈവശാവകാശം കൈമാറുകയും ചെയ്തവർക്ക് പ്രയോജനം നൽകാനാണ് നിയമം ഉദ്ദേശിച്ചത് എന്ന് കൂടുതൽ നിഗമനം ചെയ്തു.

29. മുകളിൽ പറഞ്ഞ ന്യായവാദം 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിനും ബാധകമാണ്. മറിച്ചാണ് വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതെങ്കിൽ, അത് പൊരുത്തക്കേടുകൾക്ക് കാരണമാവുകയും അനീതിക്ക് വഴിവെക്കുകയും ചെയ്യും.

30. ഹൈക്കോടതി 2014 മെയ് 26-ന് 2014 മാർച്ച് 19-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സ്റ്റേ ചെയ്യുകയും, പിന്നീട് 2014 സെപ്റ്റംബർ 23-ന് അവാർഡുകൾ

പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ അനുവദിച്ച് ഉത്തരവ് ഭേദഗതി ചെയ്യുകയും ചെയ്തതിനാൽ, 2014 മെയ് 26 മുതൽ 2014 സെപ്റ്റംബർ 23 വരെയുള്ള 129 ദിവസത്തെ ഇടവേളയും, ഏതു സാഹചര്യത്തിലും 2014 മെയ് 26 മുതൽ 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് വരെയുള്ള 79 ദിവസത്തെ കാലയളവും ഒഴിവാക്കണം എന്ന് മുകളിലുള്ള ചർച്ച വ്യക്തമാക്കുന്നു. സാധാരണഗതിയിൽ, 2014 ഡിസംബർ 31-ന് മുമ്പ് തയ്യാറാക്കിയതോ പുറപ്പെടുവിച്ചതോ ആയ ഒരു അവാർഡ് സാധുവായിരിക്കും. എന്നിരുന്നാലും, മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച 79 ദിവസത്തെ ഇടവേള കാരണം, അത് 2015 മാർച്ച് 20 വരെ ഉണ്ടാക്കാം. ഹൈക്കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ ഭ്രവുടമകളുടെ പ്രത്യേക വാദം 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള നിർബന്ധം കാരണം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്നതായിരുന്നു എന്ന് ശ്രദ്ധിക്കുക. പുതിയ നിയമമായ 2013-ലെ നിയമപ്രകാരം, പ്രത്യേകിച്ചും അതിന്റെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരം, ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് വിദൂരമായി പോലും സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ കാലഹരണപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യത്തിനാണ് ഹൈക്കോടതിയെ അടിസ്ഥാനപരമായി വിളിച്ചത്. എന്നിരുന്നാലും, മുകളിൽ പറഞ്ഞതുപോലെ, ഇത് നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ സാഹചര്യത്തെ ബാധിക്കില്ല, ഇതിന് 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള നിയമവ്യവസ്ഥ ബാധകമാകണം.

31. ഭ്രവുടമകളുടെ ഉറപ്പുകൾ കണക്കിലെടുത്ത്, ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം നിർദ്ദിഷ്ട കാലയളവിനുള്ളിൽ വിഷയത്തിലുള്ള അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ല എന്ന ഭ്രവുടമകൾ ഉന്നയിച്ച കേസ് ഹൈക്കോടതി പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ, ബന്ധപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥർ അവാർഡിന് 2014 ഒക്ടോബർ 30 എന്ന് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചു എന്ന

ഭൂവുടമകളുടെ വാദം പരിശോധിക്കേണ്ടത് ആവശ്യമായി വന്നു. ആ വിഷയം പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, അപവദിത വിധിന്യായത്തിൽ ഹൈക്കോടതി ഇങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു:

> "റിട്ട് ഹർജിയോടൊപ്പം സമർപ്പിച്ച രേഖകളും മറുപടിയും 1 മുതൽ 4 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ സമർപ്പിച്ച സത്യവാങ്മൂലവും പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, അവാർഡ് വളരെ വൈകിയാണ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെങ്കിലും, 2, 3 എതിർകക്ഷികൾ 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്ന് വരുത്തിതീർക്കാൻ ശ്രമിച്ചതായി കാണുന്നു. ഹർജിയോടൊപ്പം സമർപ്പിച്ചതും ഒരു എതിർകക്ഷിയും തർക്കിക്കാത്തതുമായ രേഖകളിൽ നിന്ന് വ്യക്തമാകുന്നത്, നഗരാസൂത്രണ 2014-ാം വകുപ്പ് നവംബർ 11-ന് സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർക്ക് ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരു കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ അയച്ചതായി അവാർഡിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നതാണ്. നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പ് സൂക്ഷിക്കുന്ന ഔട്ട്വേഡ് രജിസ്റ്ററിൽ 2014 നവംബർ 11-ലെ കമ്മ്യൂണിക്കേഷനുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 32-ാം നം.ഔട്ട്വേഡ് എൻട്രി ഉണ്ട്. ഈ എൻട്രി കാണിക്കുന്നത്, 2014 നവംബർ 11-ന് നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പ് സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർക്ക് ഒരു കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ അയച്ചിരുന്നു എന്നതാണ്. ഇങ്ങനെയൊരു കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പിൽ നിന്ന് ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അവാർഡിൽ ഈ കമ്മ്യൂണിക്കേഷനെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശം ഒരു ക്ലറിക്കൽ തെറ്റാണെന്നും പറയുന്ന 3-ാം എതിർകക്ഷിയുടെ വാദം ധിക്കാരപരമാണ്. ഔട്ട്വേഡ് എൻട്രി നം.32-ൽ നിന്ന്, ഈ കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ നഗരാസൂത്രണ വകുപ്പ് സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർക്ക് അയച്ചതാണെന്നും, അവാർഡിൽ ഈ കമ്മ്യൂണിക്കേഷനെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശത്തിൽ നിന്ന്, സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് 2014 നവംബർ 11-

ലെ കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ ലഭിച്ചിരുന്നുവെന്നും, അതിനാൽ ആ കമ്മ്യൂണിക്കേഷനെക്കുറിച്ച് അവാർഡിൽ പരാമർശമുണ്ടെന്നും വ്യക്തമാണ്. അവാർഡ് വളരെ വൈകിയാണ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെങ്കിലും, 2, 3 എതിർകക്ഷികൾ 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്ന് വരുത്തിതീർക്കാൻ ശ്രമിച്ചതായി ഇത് വ്യക്തമായി കാണിക്കുന്നു. നിയമത്തിലെ 9-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള അന്വേഷണം ഡെപ്യൂട്ടി കളക്ടറാണ് നടത്തിയതെങ്കിലും, ജില്ലാ കളക്ടറാണ് അവാർഡിൽ ഒപ്പിട്ടിരിക്കുന്നത്. അവാർഡും ഹർജിയോടൊപ്പം സമർപ്പിച്ച രേഖകളും മറുപടിയും പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, അവാർഡ് വളരെ വൈകിയാണ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെങ്കിലും 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്ന് തെറ്റായി രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നത് വ്യക്തമാണ്.

വാസ്തവത്തിൽ, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതെന്ന് വരുത്തിതീർക്കേണ്ട ആവശ്യം 2, 3 എതിർകക്ഷികൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല, കാരണം അവാർഡ് 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ പോലും, അവസാന 6-ാം വകുപ്പ് വിജ്ഞാപനം 2012 ഓഗസ്റ്റ് 8-ന് പുറപ്പെടുവിച്ചതിനാൽ (ഇത് അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട വസ്തുതയാണ്), 2014 ഓഗസ്റ്റ് 8-നോ അതിനുമുമ്പോ അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ, നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെടുമായിരുന്നു. ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ച് നടപടികൾക്ക് സ്റ്റേ നൽകിയതുകൊണ്ട് സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകേണ്ടതില്ലെന്ന് തീരുമാനിച്ചുവെന്ന 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികളുടെ വാദത്തിൽ യാതൊരു കഴമ്പും ഞങ്ങൾ കാണുന്നില്ല. ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ചിന് മുമ്പാകെ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന 2014-ലെ റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274-ന് ഈ കേസിലെ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലെന്ന് ഞങ്ങൾ ഭയപ്പെടുന്നു. ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ച് 2014 മാർച്ച് 19-ലെ

വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ (ഇത് ഗ്രണകത്തെ സംബന്ധിക്കുന്നതാണ്) പ്രഭാവവും പ്രവർത്തനവും സ്റ്റേ ചെയ്യുക മാത്രമാണ് ചെയ്തത്. ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ച് ഏതെങ്കിലും ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ വിഷയങ്ങളിൽ നടപടികൾ സ്റ്റേ ചെയ്തിരുന്നില്ല, ഈ കേസിൽ ഞങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ കാര്യത്തിൽ തീരെ ഇല്ല.

അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പ് പ്രകാരം അവാർഡ് 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല, കാരണം അത് കാലഹരണപ്പെടുമായിരുന്നു. 1 മുതൽ 3 വരെയുള്ള എതിർകക്ഷികൾ, റിട്ട് പെറ്റിഷൻ നം.4274/2014-ൽ ഔറംഗാബാദ് ബെഞ്ച് നൽകിയ സ്റ്റേ കാരണം എല്ലാ ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ വിഷയങ്ങളിലും നടപടികൾ തുടരരുതെന്ന് 2014 ഒക്ടോബർ 18-ലെ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ കത്ത് ആശ്രയിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആ തീയതി കഴിഞ്ഞ് രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി പറയപ്പെടുന്നത് ആശ്ചര്യകരമാണ്.

2011 ജൂൺ 16-ലെ 4-ാം വകുപ്പ് വിജ്ഞാപനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആരംഭിച്ച ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ കേസിൽ നിരവധി ക്രമക്കേടുകളും നിയമവിരുദ്ധതകളും നടന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് ഞങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നു. റോസ്നാമ (അതായത്, ദൈനംദിന നടപടികളുടെ രേഖ) 2014 മെയ് 6 വരെ മാത്രമാണ് സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് എന്ന് തോന്നുന്നു, കാരണം 2015 മാർച്ച് 13-ന് ഹർജിക്കാർക്ക് ലഭിക്കുകയും രേഖകളിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത റോസ്നാമയുടെ ഒരു പകർപ്പ് 2014 മെയ് 6 വരെ മാത്രമാണ് റോസ്നാമ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് എന്ന് കാണിക്കുന്നു. റോസ്നാമ അവസാനം വരെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, അവാർഡ് യഥാർത്ഥത്തിൽ എപ്പോഴാണ് പുറപ്പെടുവിച്ചത് എന്ന് ഈ കോടതിക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. കമ്മീഷണറുടെ ഓഫീസിലായിരുന്ന നടപടികൾ നടന്നതുകൊണ്ട് 2014 മെയ് 6-ന് ശേഷം റോസ്നാമ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നില്ലെന്ന് 3-ാം എതിർകക്ഷി നിലപാട് സ്വീകരിച്ചത്

ആശ്ചര്യകരമാണ്. കമ്മീഷണറുടെ ഓഫീസിലായിരുന്ന നടപടികൾ നടന്നതെങ്കിൽ പോലും, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ന് അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചതായി പറയപ്പെടുന്നതനുസരിച്ച്, ആ തീയതിക്ക് മുമ്പ് അവ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, കമ്മീഷണറുടെ ഓഫീസിൽ നിന്ന് നടപടികൾ ലഭിച്ചതിന് ശേഷം റോസ്റ്റാമ (ദൈനംദിന നടപടിക്രമങ്ങളുടെ രേഖ) സൂക്ഷിക്കാമായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, റോസ്റ്റാമ 2014 മെയ് 6-ന് അവസാനിക്കുന്നു. 2014 മെയ് 6-ന് ശേഷം ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിൽ എന്താണ് സംഭവിച്ചതെന്ന് മറച്ചുവെക്കാനായി റോസ്റ്റാമയുടെ തുടർന്നുള്ള എല്ലാ പേജുകളും നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടോ എന്ന് നമുക്കറിയില്ല.

32. അപ്പീൽവാദികൾ ഹൈക്കോടതിയിലും ഞങ്ങളുടെ മുമ്പാകെയും വാദിച്ചത്, ടൗൺ പ്ലാനിംഗ് വകുപ്പിന്റെ ഒരേ കമ്മ്യൂണിക്കേഷന് വ്യത്യസ്ത തീയതികൾ (അതായത്, 2014 സെപ്റ്റംബർ 26, 2014 നവംബർ 11) രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന പ്രാഥമിക കണ്ടെത്തലുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഹൈക്കോടതി അവാർഡ് തെറ്റായി റദ്ദാക്കി എന്നാണ്. അതേസമയം, ഹൈക്കോടതി, ഡബ്ല്യു.പി. നം.6884/2015-ൽ മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാർ 2017 ജൂലൈ 5-ന് സമർപ്പിച്ച വിശദമായ സത്യവാങ്മൂലം പരിഗണിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടു. ഈ സത്യവാങ്മൂലത്തിൽ, അവാർഡിന്റെ 32, 37 എന്നീ താളുകളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ 2014 നവംബർ 11 എന്ന തീയതിക്ക് പകരം 2014 സെപ്റ്റംബർ 26 എന്ന് തെറ്റായി രേഖപ്പെടുത്തിയതാണെന്ന് വ്യക്തമാക്കുന്നു. 2014 നവംബർ 20-ന് കമ്മീഷണർ അവാർഡിന് അനുമതി നൽകിയെന്നും ഹൈക്കോടതി ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു, എന്നാൽ ഡ്രാഫ്റ്റ് അവാർഡിന് അനുമതി നൽകിക്കൊണ്ട് 2014 ഒക്ടോബർ 8-ന് ഡിവിഷണൽ കമ്മീഷണർ അയച്ച കത്ത് പരിഗണിക്കുന്നതിൽ അത് പരാജയപ്പെട്ടു. ഒരു പ്രാഥമിക കാഴ്ചപ്പാടിൽ മാത്രം ഹൈക്കോടതി അതിന്റെ നിഗമനത്തിൽ എത്തരുതായിരുന്നു എന്ന് വാദിക്കപ്പെട്ടു,

പ്രത്യേകിച്ചും ഇത്രയും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു പൊതുതാൽപ്പര്യ പദ്ധതിയിൽ, യാതൊരു തെറ്റും ചെയ്യാത്ത അപ്പീൽവാദികൾക്ക് വലിയ സാമ്പത്തിക നഷ്ടം വരുത്തരുത്.

33. കോടതി മുമ്പാകെ, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡിലെ വസ്തുതാപരമായ കുറിപ്പിനെയാണ് ഭൂവുടമകൾ വീണ്ടും ആശ്രയിക്കുന്നത്. ഈ കുറിപ്പ്, ടൗൺ പ്ലാനിംഗ് വകുപ്പിൽ നിന്ന് സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർക്ക് 2014 നവംബർ 11-ന് അയച്ച കത്ത് പരാമർശിക്കുന്നു, ഇത് ആ തീയതി വരെ അവാർഡ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഭൂവുടമകൾ 2014 ഡിസംബർ 1-ന് സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ ഏറ്റെടുക്കുന്ന സ്ഥാപനത്തിന് അയച്ച മറ്റൊരു കത്തും ആശ്രയിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ കത്തിൽ, ഡ്രാഫ്റ്റ് അവാർഡ് കമ്മീഷണർക്ക് സമർപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അംഗീകരിക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുണ്ടെന്നും, 43.94 കോടി രൂപ നഷ്ടപരിഹാരമായി തങ്ങളുടെ ഓഫീസിൽ നിക്ഷേപിക്കാൻ ഏറ്റെടുക്കുന്ന സ്ഥാപനത്തോട് ആവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. 2014 മെയ് 6-ന് ശേഷം സ്പെഷ്യൽ ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസർ റോസ്നാമ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന വസ്തുതയും പരാമർശിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ, ഭൂവുടമകൾക്ക് അവാർഡിന്റെ സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തിയ പകർപ്പും നോട്ടീസും ലഭിച്ചത് 2015 മെയ് 6-ന് മാത്രമാണ്.

34. തീർച്ചയായും, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതാണെന്ന വാദത്തെ ഹൈക്കോടതി പിന്തുണച്ചിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇത് 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 11-എ വകുപ്പിന്റെ പ്രയോഗക്ഷമതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിലും ഹൈക്കോടതി സ്റ്റേ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കാത്തതിനാലുമായിരുന്നു. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിന്റെ വ്യവസ്ഥകളുടെ പ്രയോഗക്ഷമതയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഹൈക്കോടതി ഈ വിഷയം പരിശോധിച്ചിട്ടില്ല എന്നതിൽ തർക്കമില്ല,

കൂടാതെ, ഈ കോടതി ഇതുവരെ വിധിച്ചതുപോലെ, 2014 മാർച്ച് 19-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് കോടതിയുടെ സ്റ്റേ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം. രണ്ടാമത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ, ഹൈക്കോടതി ഒരു പടി കൂടി കടന്ന് 2015 മാർച്ച് 20 വരെ പോലും അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിച്ചു എന്ന് വിധിക്കാത്ത പക്ഷം, അവാർഡിന്റെ കൃത്രിമത്വവും പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതും അപ്രധാനമായി മാറുന്നു. ആ സാഹചര്യത്തിൽ, നിലവിലെ അപ്പീലുകളിൽ ഈ കോടതി എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനം അനിവാര്യമാണ്, തർക്കത്തിലായ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ നിയമപരമായി കാലഹരണപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതാണ് അതിന്റെ പരിണിത ഫലം.

35. വാദത്തിന് വേണ്ടി പറയുകയാണെങ്കിൽ, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പിന്റെ നിർബന്ധം കാരണം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് ഭൂവുടമകൾ ആദ്യമായി ഈ കോടതിയിൽ ഉന്നയിക്കുന്ന പിന്നീടുള്ള വാദം പരിഗണിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഒന്നിലധികം കാരണങ്ങളാൽ അത് നിഷേധിക്കപ്പെടണം. ഒന്നാമതായി, 2015 മാർച്ച് 20 വരെയും പ്രസ്താവിച്ച അവാർഡ് വിധിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് ഉൾപ്പെടെയുള്ള വസ്തുതാപരമായ അടിത്തറ ഭൂവുടമകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ല, കൂടാതെ ഹൈക്കോടതി ആ വസ്തുത പരിശോധിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുമില്ല. രണ്ടാമതായി, 2014 നവംബർ 20-ന് കമ്മീഷണർ കരട് അവാർഡിന് അനുമതി/അംഗീകാരം നൽകിയിരുന്നുവെന്ന് ഭൂവുടമകൾ "സ്വയം" പ്രസ്താവിച്ചു (സമ്മതിച്ചു).[17] കൂടാതെ, 25-ാം വകുപ്പിൽ നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ള കാലയളവിനപ്പുറം അവാർഡ് വിധിക്കുകയോ പ്രഖ്യാപിക്കുകയോ ചെയ്തതായി ഹൈക്കോടതി വിധിച്ചിട്ടില്ല.

17 എതിർകക്ഷി/അവകാശവാദികൾക്ക് വേണ്ടി 2021 സെപ്റ്റംബർ 2-ന് ഫയൽ ചെയ്ത ലിഖിത വാദത്തിലെ ബി (ii) (പേജ് 2) ഖണ്ഡികയിൽ പറയുന്നതുപോലെ, ഹൈക്കോടതിയുടെ ആക്ഷേപകരമായ വിധിന്യായത്തിലെ 7-ാം ഖണ്ഡികയുടെ അവസാനത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയ വസ്തുതാപരമായ കണ്ടെത്തലുകളെ ആശ്രയിച്ച്, ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസറുടെ ഇൻവേർഡ് രജിസ്റ്ററിലെ 1081-ാം നമ്പർ എൻട്രി പ്രകാരം.

36. സാധാരണഗതിയിൽ, 25-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, അവാർഡ് 2014 ഡിസംബർ 31-നകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇടക്കാല സ്റ്റേ ഉത്തരവ് നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന 79 ദിവസത്തെ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ഞങ്ങൾ വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്, അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അവാർഡ് 2015 മാർച്ച് 20 വരെ നിയമപരമായി പുറപ്പെടുവിക്കാം. ഈ തീയതി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, 2014 ഒക്ടോബർ 30-ലെ അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതാണെന്ന് അനുമാനിച്ചാൽ പോലും, 2014 നവംബർ 20-ന് കമ്മീഷണർ അനുമതി നൽകിയതിന് തൊട്ടുപിന്നാലെ ഇത് യഥാവിധി വിധിച്ചിരുന്നു, അത് തീർച്ചയായും 2015 മാർച്ച് 20-ന് മുമ്പായിരുന്നു എന്നതിൽ സംശയമില്ല.

37. അതിനാൽ, ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്ന അവാർഡിൽ പിന്നോട്ട് തീയതി വെച്ചതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഹൈക്കോടതിയുടെ പ്രാഥമിക അഭിപ്രായം, തർക്കത്തിലായ ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടു എന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കാൻ ഭൂവുടമകൾ റിട്ട് ഹർജിയിലൂടെ തേടുന്ന ആശ്വാസത്തിന്റെ ഫലത്തിൽ ഒരു മാറ്റവും വരുത്തില്ലെന്ന് ഞങ്ങൾ കരുതുന്നു. നിലവിലെ കേസിന്റെ വസ്തുതാപരമായ സാഹചര്യത്തിൽ അത്തരം പ്രഖ്യാപനം പുറപ്പെടുവിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നാണ് ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായം.

38. എന്നിരുന്നാലും, പ്രത്യേക ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളിൽ അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിലേക്ക് നയിച്ച രേഖകളിലും നടപടികളിലും ഭൂവുടമകൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതുപോലെ, ചില പൊരുത്തക്കേടുകൾ ഹൈക്കോടതി ശ്രദ്ധിച്ചതിനാൽ, ബന്ധപ്പെട്ട വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും തിരിച്ചറിയാൻ ഉചിതമായ അധികാരി ഒരു അന്വേഷണം നടത്തി ഈ വിഷയം തുറന്നുവെക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും. കൂടാതെ, അത്

ഒരു ദുഷ്പ്രവർത്തിയാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയാൽ, ഉത്തരവാദികളായ വ്യക്തികൾക്കെതിരെ നിയമപ്രകാരം നടപടിയെടുക്കാം. ഹൈക്കോടതി നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങളോ ഈ തീരുമാനമോ അത്തരം അന്വേഷണത്തിൽ എത്തിച്ചേരേണ്ട അന്തിമ അഭിപ്രായത്തെയോ നിഗമനത്തെയോ ബാധിക്കില്ലെന്ന് ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചാൽ മതി. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, എല്ലാവർക്കും അവസരം നൽകിക്കൊണ്ട് സ്വന്തം നിലയിൽ അന്വേഷണം മുന്നോട്ട് കൊണ്ടുപോകണം.

39. ഭൂവുടമകൾ ഉന്നയിച്ച ഈ വാദം കൈകാര്യം ചെയ്യുമ്പോൾ, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 12(2) വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള 2015 മെയ് 6-ലെ നോട്ടീസ് 2015 മെയ് മാസത്തിൽ വിവിധ തീയതികളിലായി ഭൂവുടമകൾക്ക് കൈമാറി എന്ന വാദം നാം പരിഗണിക്കണം. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 37-ാം വകുപ്പ്, 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 12(2) വകുപ്പിന് സമാനമാണ്, അതിനാൽ 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1) വകുപ്പിലെ (എ) ഉപവ്യവസ്ഥ പ്രകാരം വരുന്ന ഒരു കേസിൽ ഈ രണ്ട് വകുപ്പുകളിൽ ഏതാണ് ബാധകമാകേണ്ടതെന്ന് വിശദമായി പരിശോധിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 37-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പും 1894-ലെ നിയമത്തിലെ 12-ാം വകുപ്പിന്റെ (1)-ാം ഉപവകുപ്പും പറയുന്നത്, അവാർഡ് കളക്ടറുടെ ഓഫീസിൽ ഫയൽ ചെയ്യണം, അത് കളക്ടറും ബന്ധപ്പെട്ട വ്യക്തികളും തമ്മിലുള്ള അന്തിമവും നിർണ്ണായകവുമായ തെളിവായിരിക്കും എന്നാണ്. താൽപ്പര്യമുള്ള വ്യക്തി കളക്ടറുടെ മുമ്പാകെ ഹാജരായോ ഇല്ലയോ എന്നത് പ്രശ്നമല്ല. കൂടാതെ, അവാർഡ് യഥാർത്ഥ പ്രദേശത്തിന്റെ അന്തിമവും നിർണ്ണായകവുമായ തെളിവാണ്. 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 37-ാം വകുപ്പിന്റെ (3)-ാം ഉപവകുപ്പ് അനുസരിച്ച്, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടത്തിയ മുഴുവൻ നടപടികളുടെയും സംഗ്രഹം, അനുവദിച്ച നഷ്ടപരിഹാര തുക ഉൾപ്പെടെ, കളക്ടർ പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുകയും പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും വേണം. അവാർഡ്

വിധിച്ചതിന് ശേഷമുള്ള ഈ നിബന്ധനകൾ പാലിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ടെങ്കിലും, അവ നിയമപരമായി നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ട സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ വിധിച്ച അവാർഡിന്റെ സാധുതയെ ബാധിക്കില്ല. കളക്ടർ ബന്ധപ്പെട്ട വ്യക്തികൾക്ക് നൽകേണ്ട നോട്ടീസ് (അവാർഡ് വിധിക്കുമ്പോൾ നേരിട്ടോ പ്രതിനിധികൾ വഴിയോ ഹാജരാകാത്തവർക്ക്) ഉടനടി നൽകേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ നോട്ടീസ് നൽകുന്നത് അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മുൻവ്യവസ്ഥയല്ല. അതിനാൽ, നോട്ടീസ് വൈകി നൽകുന്നത് അവാർഡിന്റെ നിയമപരമായ സാധുതയെ ബാധിക്കില്ല, എന്നിരുന്നാലും മറ്റ് അനന്തരഫലങ്ങൾ ഉണ്ടാകാം. അതുപോലെ, അനുവദിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാനുള്ള സമയപരിധി, അവാർഡ് വിധിച്ചതിനെക്കുറിച്ചുള്ള അറിയിപ്പ് ഭൂവുടമകൾക്ക് ലഭിക്കുമ്പോൾ ആരംഭിക്കും.[18] അവാർഡ് നിർദ്ദിഷ്ട കാലയളവിനുള്ളിൽ ഉണ്ടാക്കുകയോ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയോ ചെയ്തതായി ബോധ്യപ്പെട്ടാൽ, അവാർഡ് പിന്നോട്ട് തീയതി വെക്കുകയോ ഭൂവുടമകൾക്ക് സേവനം നൽകുന്നതിൽ കാലതാമസം വരുത്തുകയോ ചെയ്താലും, ഭൂമി ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ റദ്ദാക്കേണ്ടതില്ല.

40. മുകളിലുള്ള ചർച്ചയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, ഞങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നവ വിധിക്കുന്നു:

(i) 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 24(1)(എ)) വകുപ്പ് പ്രകാരം വിധിച്ചതും പുറപ്പെടുവിച്ചതുമായ അവാർഡുകൾക്ക് ബാധകമാകും.

(ii) 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് അനുസരിച്ച് 24(1)(എ) വകുപ്പ് പ്രകാരം ഒരു അവാർഡ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള/ഉണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള സമയപരിധി 2014

18 രാജാ ഹരിഷ് ചന്ദ്ര രാജ് സിംഗ് v. ഡെപ്യൂട്ടി ലാൻഡ് അക്വിസിഷൻ ഓഫീസറും മറ്റൊരാളും, ഐ.ഐ.ആർ 1961 എസ്.സി 1500 എന്ന കേസ് കാണുക - ലിമിറ്റേഷൻ കാലയളവ് കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള തീയതി എന്നാൽ ആശയവിനിമയം നടത്തിയ തീയതിയോ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കക്ഷിക്ക് നേരിട്ടോ പരോക്ഷമായോ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞ തീയതിയോ ആണ്.

ജനുവരി 1 മുതൽ, അതായത് 2013-ലെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന തീയതി മുതൽ ആരംഭിക്കും.

(iii) അവാർഡ് വിധിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിൽ അധികാരികളെ കോടതി ഉത്തരവ് തടസ്സപ്പെടുത്തിയ കാലയളവ്, 2013-ലെ നിയമത്തിലെ 25-ാം വകുപ്പ് പ്രകാരമുള്ള കാലയളവ് കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഒഴിവാക്കും.

(iv) അതനുസരിച്ച്, 2014 മെയ് 26 മുതൽ ഹൈക്കോടതി 2014 മാർച്ച് 19-ലെ വിജ്ഞാപനത്തിന് സ്റ്റേ നൽകുകയും, 2014 ഓഗസ്റ്റ് 13-ലെ പുതിയ വിജ്ഞാപനം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നത് വരെയുമുള്ള 79 ദിവസത്തെ കാലയളവ് ഒഴിവാക്കണം.

(v) 2014 ഒക്ടോബർ 30 എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന അവാർഡ്, ഏതു സാഹചര്യത്തിലും 2015 മാർച്ച് 20 എന്ന നീട്ടിയ തീയതിക്ക് മുമ്പോ അന്നോ യഥാവിധി ഉണ്ടാക്കിയതാണ്. അതിനാൽ, ബന്ധപ്പെട്ട അവാർഡ് സാധുവാണ്.

(vi) ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുന്ന അവാർഡിൽ കൃത്രിമം കാണിച്ചതിനെക്കുറിച്ചും പിന്നോട്ടുള്ള തീയതി വെച്ചതിനെക്കുറിച്ചുമുള്ള ആരോപണങ്ങളെക്കുറിച്ച് മഹാരാഷ്ട്രാ സർക്കാരിന് ഒരു അന്വേഷണം നടത്താനും ആവശ്യമായ പരിഹാരവും തിരുത്തൽ നടപടികളും സ്വീകരിക്കാനും ഭാവിയിൽ ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകാതിരിക്കാൻ ഉറപ്പുവരുത്താനും സാധിക്കും.

41. അവാർഡ് റദ്ദാക്കുകയും ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടുവെന്ന് വിധിക്കുകയും ചെയ്ത അപവദിത വിധിന്യായം, അതനുസരിച്ച്, റദ്ദാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികൾ കാലഹരണപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നും അവാർഡ് നിയമപരവും

സാധുവാണെന്നും വിധിക്കുന്നു. ചെലവുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് യാതൊരു ഉത്തരവുമില്ലാതെ, മേൽപ്പറഞ്ഞ നിബന്ധനകളിൽ അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

നിധി ജെയിൻ അപ്പീലുകൾ അനുവദിച്ചു.